

ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
Effects of Social Environmental Factors on the Public Mind of
Prince of Songkla University's Students

เยาวลักษณ์ คุณวารกุล

Yaowalak Kunaworakul

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration
Prince of Songkla University

2561

๖

เลขที่	LG 395.964 4510 2561
Bib Key	A26786
	/ 28 ก.ย. 2561 /

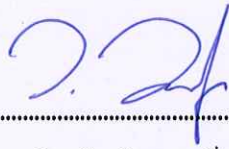
(1)

ชื่อสารนิพนธ์   ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
ผู้เขียน   นางสาวเยาวลักษณ์ คุณวารกุล
สาขาวิชา   รัฐประศาสนศาสตร์

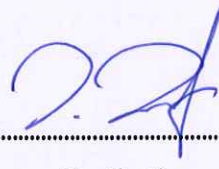

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

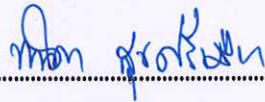
.....
(ดร. ชัยฤดี ทวีกาญจน์)

..... ประธานกรรมการ
(ดร. ชัยฤดี ทวีกาญจน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุฑามณี ตระกูลมุกดา)

..... กรรมการ
(ดร. พนิดา สุขศรีเมือง)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุฑามณี ตระกูลมุกดา)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อสารนิพนธ์   บัณฑิตภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
ผู้เขียน   นางสาวเยาวลักษณ์ คุณาวรกุล
สาขาวิชา   รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา   2560

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ศึกษาระดับบัณฑิตภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และเพื่อศึกษาบัณฑิตภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 – 4 ปีการศึกษา 2560 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 386 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.862 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก บัณฑิตภาพแวดล้อมทางสังคม โดยรวมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยบัณฑิตภาพแวดล้อมทางสังคมภาพรวมมีอิทธิพลในการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้ร้อยละ 30.0

Minor Thesis Title   Effects of Social Environmental Factors on Students' Public Mind of
Prince of Songkla University, Hat Yai Campus

Author   Ms. Yaowalak Kunaworakul

Major Program   Public Administration

Academic Year   2017

ABSTRACT

The objectives of this study were to study the level of students' public mind of Prince of Songkla University, Hat Yai Campus, to research the level of social environmental factors of Prince of Songkla University and to survey social factors of Prince of Songkla University on affecting students' public mind. The population was the second to fourth year students in the academic year 2017, Prince of Songkla University, which was 386 participants. The population was selected by using stratified sampling. The instrument was a questionnaire with 0.862 reliability. The data were analyzed by using frequency, percentage, means, standard deviation and simple regression.

It was revealed that Prince of Songkla University students' public mind was at the high level. Moreover, overall social environment facts of Prince of Songkla University, Hat Yai Campus were at the high level. Social environmental factors of Prince of Songkla University, Hat Yai Campus affected the students' public mind with statistical significance at 0.001. Also, social environmental facts had influence and could predict the students' public mind with 30%.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จและเสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณา และความเอาใจใส่ของ ดร.ธวัชรัต ทวีกาญจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษา คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการดำเนินงาน ตลอดจนติดตามสอบถามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งสละเวลาในการตรวจแก้สารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา และ ดร.พนิดา สุขศรีเมือง กรรมการสอบ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานด้านกิจการนักศึกษา ที่ให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ และขอบคุณนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัย ซึ่งเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุด ที่มีความเข้าใจและให้โอกาสในการทุ่มเทเวลาเพื่อจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ และให้การสนับสนุนทุกอย่างด้วยดีตลอดมา

เยาวลักษณ์ คุณาวรรกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
รายการตาราง	(8)
รายการภาพประกอบ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
สมมติฐาน	3
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจิตสาธารณะ	7
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	23
ขอบเขตงานกิจกรรมนักศึกษา กองกิจการนักศึกษาในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
กรอบแนวคิดในการวิจัย	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
แบบแผนการวิจัย	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
วิธีการพัฒนาเครื่องมือ	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการทางสถิติต่างๆที่ใช้	43
บทที่ 4 ผลการวิจัย	46
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	63
สรุปผลการวิจัย	63
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	
ภาคผนวก 1 แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	74
ภาคผนวก 2 ผลการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	82
ภาคผนวก 3 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	90
ประวัติผู้เขียน	98

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะจากแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	22
2	จำนวน โครงการและกิจกรรมนักศึกษาวิทยาเขตหาดใหญ่ที่บรรลุเป้าประสงค์ด้าน เสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและความมีวินัย	32
3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะ	39
4	จำนวนร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำแนก ตามตัวแปรเพศ	48
5	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ด้านมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง	50
6	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ด้านการตระหนักและมีส่วนร่วม แก้ไขปัญหาของสังคม	51
7	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ด้านการมีความเสียสละคำนึงถึง ประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว	52
8	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ด้านด้านการมีความเสียสละคำนึงถึง ประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว	53
9	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ด้านวัฒนธรรมองค์การ	54
10	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ การสนับสนุนทางสังคม	55
11	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยภาพรวม	57

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านวัฒนธรรม องค์การ ด้านการสนับสนุนทางสังคม กับจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	58
13	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภาพรวมที่มี อิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่	59
14	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านวัฒนธรรม องค์การ ที่มีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	60
15	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านการ สนับสนุนทางสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	60
16	ค่าความถี่ข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	61
17	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	65

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	37

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีปัญหาที่หลากหลายซับซ้อนมากขึ้น มีประชากรมากขึ้น ทำให้ความต้องการในการใช้ทรัพยากรต่างๆมากขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขได้นั้นประชาชนแต่ละคนจึงต้องมีจิตสาธารณะ คือตระหนักถึงความสำคัญของการเสียสละแบ่งปันทรัพยากรหรือผลประโยชน์ส่วนตนให้กับสังคม เพื่อให้สังคมนำผลประโยชน์หรือทรัพยากรมาใช้ก่อเกิดประโยชน์ให้กับสมาชิกในสังคม ตลอดจนจนตัวผู้ให้เอง สมาชิกในสังคมต้องรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมร่วมกัน ทั้งแบบเป็นทางการตามกฎกติกาของการอยู่ร่วมกัน เช่น การเสียภาษี การทำหน้าที่พลเมือง การยึดมั่นในการอยู่ร่วมกัน โดยเคารพกฎหมาย และแบบไม่เป็นทางการเช่น การรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง ต่อผู้อื่นและสังคม การมีสำนึกของความเป็นเจ้าของประเทศและสังคม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและช่วยทำให้สังคมดีขึ้น (กองทุนเวลาเพื่อสังคม, 2558) ซึ่งการมีจิตสาธารณะของคนในสังคมจะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางสังคมอย่างยั่งยืน ด้วยการใช้จ่ายของประชาชนเข้าไปสนับสนุนการทำงานในโครงการอาสาขององค์กรต่างๆ ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีเป้าหมายปลายทางเดียวกันคือการแก้ไขปัญหาและยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคน ในสังคม ทั้งในบริบทของไทยและบริบทโลกให้ดีขึ้นกว่าเดิม (เครือข่ายจิตอาสา, 2560)

ในยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์ มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ด้วย 6 ยุทธศาสตร์สำคัญ โดยมียุทธศาสตร์ที่ 3 ว่าด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศมีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทยเพื่อสนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศต่อไป (รัฐบาลไทย, 2559) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564) ที่กำหนดให้ยุทธศาสตร์ที่ 1 เป็นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบคลุมรอบรอบ เป็นคนเก่งที่มีทักษะ

ความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในฐานะสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นแหล่งผลิตประชากรที่มีคุณภาพให้กับสังคม เห็นความสำคัญของการสร้างจิตสาธารณะให้กับนักศึกษาของมหาวิทยาลัย และจากวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดถือตามปณิธานของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ เป็นกิจที่หนึ่ง” (Our Soul is for the Benefit of Mankind) จึงมีความพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะพัฒนาและปลูกฝังให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ ในปีการศึกษา 2550 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จึงได้มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนานักศึกษา โดยได้กำหนดเป้าประสงค์ “การบ่มเพาะนักศึกษา” เพื่อให้ศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะชีวิต เสริมสร้างสมรรถนะสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย มีคุณธรรมจริยธรรม มีความภาคภูมิใจในสถาบัน มีความเป็นลูกพระบิดา รู้สึกเป็นหนึ่งเดียวไม่แยกวิทยาเขต และมีความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม ซึ่งการเสริมสร้างให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าวได้ นักศึกษาจะต้องผ่านการเรียนรู้ประสบการณ์จากกิจกรรม นักศึกษาเป็นสำคัญ โดยมหาวิทยาลัยได้กำหนดรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานักศึกษาให้นักศึกษาต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งได้กำหนดให้กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เป็นกิจกรรมตามนโยบายการบ่มเพาะนักศึกษาด้วย

ปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำหนดอัตลักษณ์ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คือ “ชื่อสัตย์มีวินัย ใฝ่ปัญญา จิตสาธารณะ” หรือ I-WiSe ซึ่ง I คือ Integrity หมายถึงความชื่อสัตย์ มีวินัยทั้งต่อตนเองและต่อสังคม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ Wi ย่อมาจาก Wisdom หมายถึง ใฝ่ปัญญาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ Se หรือ Social Engagement หมายถึงความมีจิตสาธารณะ ซึ่งมหาวิทยาลัยกำหนดให้มีความมีจิตสาธารณะเป็นคำหลักที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัย ที่ว่า “ประโยชน์เพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” ในปีการศึกษา 2560 มหาวิทยาลัยปรับรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยจัดทำแนวคิดการพัฒนานักศึกษาตลอดหลักสูตรการศึกษาและการปรับปรุงโครงสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดทำเป็นแผนการพัฒนาแบบขั้นบันได เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม นักศึกษามีความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยและสำเร็จเป็นบัณฑิตที่ได้รับการยอมรับและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับสภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของสังคม อีกทั้งพัฒนาให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามอัตลักษณ์นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และยังสามารถกำหนดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะและการบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมการมีจิตสำนึกเพื่อสังคมส่วนรวม กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมเพื่อคนด้อยโอกาส กิจกรรมด้านอาสาสมัคร กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมค่ายอาสา กิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น เป็นกิจกรรมเลือกเข้าร่วมสำหรับนักศึกษาที่สนใจด้วย สอดคล้องกับแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระยะ 20 ปี พ.ศ.2560-

2579 (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2560) ซึ่งกำหนดพันธกิจด้านการสร้างบัณฑิตที่มีสมรรถนะทางวิชาการ และวิชาชีพ ชื่อสตั๊ย มีวินัย ใฝ่ปัญญา จิตสาธารณะ และทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถประยุกต์ความรู้บนพื้นฐานประสบการณ์จากการปฏิบัติ

งานกิจกรรมนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา วิทยาเขตหาดใหญ่ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา ซึ่งได้ทุ่มเทพยายามในการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา พบว่ายังไม่มีข้อมูลเชิงประจักษ์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา จึงสนใจที่จะทำการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยศึกษา 2 ปัจจัยหลักคือ วัฒนธรรมองค์กร และการสนับสนุนทางสังคมจากสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านพัฒนา นักศึกษาของกองกิจการนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
3. เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา

สมมติฐาน

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลการศึกษาวจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
2. ได้ทราบปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา
3. ได้นำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงการดำเนินงานด้านพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ระดับปริญญาตรี ทุกคณะที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 - 4 ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 10,980 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2-4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 386 คน ซึ่งคำนวณด้วยสูตรของ Taro Yamane โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาทุกชั้นปี จากทุกคณะตามสัดส่วนนักศึกษา ที่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประกอบด้วย

1.1 วัฒนธรรมองค์การ ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีวัฒนธรรมองค์การที่ยึดถือตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง”

1.2 การสนับสนุนทางสังคมจากสถาบันการศึกษา โดยการจัดโครงการและกิจกรรมด้านจิต
 สาธารณะ และสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานในการการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษาจิตสาธารณะของ
 นักศึกษา ประกอบด้วย การสนับสนุนกระบวนการบริหารจัดการ งบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ จิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
 ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ประกอบด้วย พฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังต่อไปนี้

2.1 มีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง

2.2 ตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม

2.3 มีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน

3. ตัวแปรควบคุม (Control Variable) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ คณะ และ
 ชั้นปี

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการการศึกษาวิจัย ระหว่างเดือน มกราคม – มิถุนายน 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์
 เฉพาะไว้ดังต่อไปนี้

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ระดับ
 ปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2- 4 ปีการศึกษา 2560 ที่มีประสบการณ์เข้าร่วม โครงการและกิจกรรม
 นักศึกษาด้านจิตสาธารณะที่มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้ดำเนินการจัด

จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่เกิดจากปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านวัฒนธรรม
 องค์การ และการสนับสนุนทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยพฤติกรรมดังกล่าว หมายถึง
 รับผิดชอบต่อตนเอง ประพฤติปฏิบัติตนไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและสังคม ตระหนักและใส่ใจปัญหา
 ที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกที่ปรารถนาจะร่วมและมีส่วนช่วยเหลือสังคม มีความเสียสละคำนึงถึง
 ประโยชน์ส่วนรวมและช่วยเหลือสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนต่อตนเอง โดยพิจารณารายละเอียดจาก
 พฤติกรรม ได้ดังนี้

1. มีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง
2. ตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม
3. มีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน

ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่เอื้อให้นักศึกษาใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยและมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆรอบตัวที่ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสาธารณะและยึดถือประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ตามอัตลักษณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ว่า “ซื่อสัตย์มีวินัย ใฝ่ปัญญา จิตสาธารณะ” ซึ่งประกอบด้วย

1. วัฒนธรรมองค์การ หมายถึง การกำหนดวัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” ทำให้ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา นำมายึดเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน การดำเนินชีวิต และเป็นเป้าหมายในการพัฒนาให้นักศึกษามีคุณลักษณะของการตระหนักถึงประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ มีจิตสาธารณะ

2. การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ในการพัฒนาให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ โดยการกำหนดนโยบายในการพัฒนานักศึกษาด้านจิตสาธารณะ การกำหนดให้จิตสาธารณะเป็นอัตลักษณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งหน่วยงานด้านส่งเสริมจิตสาธารณะ และการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานในการการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะ ประกอบด้วย การสนับสนุนให้มีกระบวนการบริหารจัดการกิจการนักศึกษา การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษา การจัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญในกิจกรรมด้านต่างๆคอยให้คำปรึกษาและดูแลอย่างใกล้ชิด การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษา

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวคิดการวิจัย ซึ่งได้ศึกษาประเด็นต่างๆ ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจิตสาธารณะ
  - 1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
  - 1.2 ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
  - 1.3 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ
  - 1.4 แบบวัดจิตสาธารณะ
  - 1.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ
2. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม
  - 2.1 ความหมายของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม
  - 2.2 องค์ประกอบของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมในสถาบันการศึกษา
    - วัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
    - การสนับสนุนทางสังคม
  - 2.3 การพัฒนานักศึกษานอกห้องเรียน
  - 2.4 แนวทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ขอบเขตงานกิจกรรมนักศึกษา กองกิจการนักศึกษาในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

ความหมายของจิตสาธารณะ

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) กล่าวว่า “จิตสาธารณะ” หมายถึง ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนเองว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้

และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคนในสังคม การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคลหลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่ก่อให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแล การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม เช่น การทำตามหน้าที่ กำหนดการดูแลความสงบเรียบร้อย การรักษาสาธารณสมบัติ รับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นมีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันแก้ไข และติดตามประเมินผล รวมไปถึงการรับอาสาทำบางอย่าง เพื่อส่วนรวม เคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวม ไม่ปิดกั้นในการใช้ของบุคคลอื่นมีการแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ไม่มีศรัทธาของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

วาทัญญู หมัดชูโชติ (2558) ได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะว่าหมายถึง ความตระหนักของบุคคลที่ประพฤติและปฏิบัติตนไม่ให้เกิดผลกระทบกับตนเอง ครอบครัวและสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเสียสละ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

จิราภรณ์ เกตุแก้ว (2559) ได้ให้ความหมายจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ว่าหมายถึง การแสดงความรู้สึกและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง การช่วยเหลือดูแลรักษาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติของมหาวิทยาลัย หน่วยงาน องค์กร และสังคม การแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่ออาจารย์ เพื่อนและบุคคลที่ใกล้ชิดและการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยขององค์กรต่าง ๆ และสังคม โดยเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทนต่อตนเอง แต่กระทำเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านความรัก เอื้ออาทร ด้านความรับผิดชอบ ด้านการร่วมแรงร่วมใจในการกระทำ ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มกิจกรรม และด้านความกตัญญูกตเวทิต์

เรียม นมรักษ์ (2552) กล่าวว่า จิตสาธารณะหมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมจากกระบวนการรับรู้ ทำให้เกิดการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัย ที่มีความรักความเอื้ออาทรต่อบุคคลทั้งที่รู้จักและไม่รู้จัก คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมควบคู่กับประโยชน์ส่วนตน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของส่วนรวม เกิดความปรารถนาที่จะแก้ปัญหานั้น เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและพลังของการรวมกลุ่ม ในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งการปฏิบัติร่วมกันกับผู้อื่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

อรุณรัตน์ วงศ์ฉายา (2552) กล่าวว่า จิตสาธารณะหมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมสามารถกระทำได้โดยมีความรับผิดชอบต่อตนเองเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวม เป็นการกระทำในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การดูแลรักษาสาธารณสมบัติการเพื่อแบ่งปัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเกื้อกูลให้ความช่วยเหลือผู้อื่นหรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ตลอดจน

ร่วมมือกระทำเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาหรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายเพื่อจะรักษาประโยชน์ส่วนรวม

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542) ได้ให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของจิตสำนึกทางสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะว่า คือ การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน

โกศล มีความดี (2547) ให้ความหมายของจิตสาธารณะ ว่าหมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ ด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคลหลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม เช่น การทำตามหน้าที่ที่กำหนด การดูแลความสงบเรียบร้อย การรักษาสาธารณะสมบัติ รับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น มีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันแก้ไข และติดตามประเมินผล รวมไปถึงอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม เคารพสิทธิของผู้อื่น การใช้ของส่วนรวม ไม่ปิดกั้นในการใช้ของบุคคลอื่น มีการแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้ให้นิยามว่า จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

อริยา คูหา และสุวิมล นราองอาจ (2553) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง คุณสมบัติของผู้ที่มีความใส่ใจ ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว รับผิดชอบ เต็มใจช่วยเหลือ ตระหนักรู้และช่วยแก้ปัญหาภายในชุมชนและสังคม เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ภายในสังคม รับผิดชอบต่อสิทธิและหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมส่วนรวม

ภาสุดา ภาคผล (2556) สรุปไว้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การตระหนักรู้ ความรู้ความเข้าใจ และการเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

พระไพศาล วิสาโล (ออนไลน์, 2544) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง จิตสำนึกที่ใส่ใจในความเป็นไปของส่วนรวม นับตั้งแต่ระดับชุมชน สังคม ประเทศชาติ รวมไปถึงระดับโลก ไม่นิ่งดูเฉยเมื่อเห็นปัญหา แต่ปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือ หรือเข้าไปมีส่วนร่วม

ในการกำหนดความเป็นไปของส่วนรวม เพื่อให้มีสภาพที่ดีขึ้น เป็นจิตที่เห็นแก่ตนเองน้อย แต่คำนึงถึงผู้อื่นมาก รวมทั้งมีความเชื่อว่าตนเองสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นกับส่วนรวมได้ โดยพร้อมจะเชื่อมโยงกับผู้อื่น (ในแนวนอน) เพื่อช่วยกันแก้ไขปรับปรุงส่วนรวม กล่าวโดยย่อคือจิตที่ใส่ใจและแข็งขันในกิจการสาธารณะ

เหตุย อัจปรู (2544) ให้ความหมาย จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้วิกฤติการณ์ โดยรับรู้ไปถึงสิทธิ ควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนเองที่สามารถแก้ปัญหาได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหา ร่วมกันกับคนในสังคม

เครือข่ายจิตอาสา (2556) กล่าวว่า “จิตสาธารณะ” หมายถึง “ความรู้สึกรู้คิดที่เป็นส่วนรวม” การตระหนักรู้ และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมร่วมกัน การตระหนักรู้ตน ที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นสังคมเดียวกัน เป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม การบริการชุมชน การทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าเป็นวัตถุหรือสิ่งของทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

จากการศึกษาความหมายจึงสรุปได้ว่า จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง ความใส่ใจต่อสังคมรอบตัว รับรู้ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น ไม่เพิกเฉยต่อปัญหาสังคมและความเดือดร้อนของผู้อื่น มีความตระหนักถึงบทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความเสียสละนำความรู้ความสามารถที่มีไปใช้ในการช่วยเหลือปัญหาของผู้อื่นและสังคม มีความคิดในทางพัฒนาและลงมือกระทำให้สังคมดีขึ้นโดยไม่หวังผลตอบแทน และเห็นแก่ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์มากกว่าประโยชน์ส่วนตน

ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร (2543) กล่าวว่า การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน คนในสังคมซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไปถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กรแล้ว การขาดจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศและระดับโลก ดังนี้

ในระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชน มีสภาพเช่นไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง

2. อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง

และคุณภาพของงานลดลง ทำให้ชุมชนเกิดความอ่อนแอ เพราะต่างคนต่างอยู่ ไม่มีการพัฒนา ยิ่งปล่อยนาน ยิ่งทรุดโทรม เกิดอาชญากรรมในชุมชน ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะแต่ละคนมองเห็นเรื่องของตนเองเป็นใหญ่ เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้งและแก้ปัญหาไม่ได้เกิดการเบียดเบียน ทำลายทรัพยากรและสมบัติของส่วนรวม ประเทศชาติล่าหลัง ขาดพลังของคนในสังคม เมื่อนำมาตรการใดออกมาใช้ก็ไม่ได้ผลเนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือ เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก แย่งแย่งแข่งขัน ทุจริตคอร์รัปชัน ทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบระหว่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหา เช่น การสะสมอาวุธ การถล่มแก๊งแก๊งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศเกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างชาติพันธุ์ของตนเอง

วทัญญู หมดชู โชติ (2558) กล่าวว่า จิตสาธารณะ มีความสำคัญต่อบุคคล องค์กร สังคมและประเทศชาติเป็นอย่างมาก ถ้าเราสามารถปลูกฝัง ส่งเสริม หรือพัฒนาให้มีจิตสาธารณะ ด้วยวิธีการต่างๆ จะทำให้มีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้สมบัติส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักแบ่งปัน โอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น การเห็นประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ของพวกพ้องจะลดลง และจะนำมาสู่ชุมชนและสังคมที่เข้มแข็ง

บุญญานนท์ ศรี โท (2554) กล่าวว่า ความสำคัญและลักษณะของการมีจิตสาธารณะว่าถ้าสามารถปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้มีจิตสาธารณะ ด้วยวิธีการต่างๆจะทำให้คนในสังคม มีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในสังคม อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปัน โอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น โดยปัญหาที่เกิดการเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่างๆจะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์พวกพ้องจะลดน้อยลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น

หฤทัย อาจปฐ (2544) กล่าวสรุปในการศึกษาจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานครว่า การมีจิตสำนึกสาธารณะมีความสำคัญต่อนักศึกษาพยาบาลในด้านความเป็นพลเมืองและด้านการเตรียมเพื่อประกอบวิชาชีพพยาบาล ได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

สรุปได้ว่า จิตสาธารณะมีความสำคัญทั้งต่อระดับบุคคล คือทำให้เป็นบุคคลที่รู้จักดูแลรับผิดชอบตนเองและไม่สร้างปัญหาให้กับชุมชน เป็นคุณลักษณะที่ดีที่ทำให้บุคคลอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข ไม่เบียดเบียน แย่งแย่ง รู้จักการแบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่นให้มีชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นพลังสร้างสรรค์ให้บุคคลคิดและลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม ทำให้ส่งผลต่อไปในระดับสังคม ประเทศและสังคม โลกคือ สังคม โดยรวมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งในปัจจุบัน การนำไปใช้จึงต้องศึกษารายละเอียด และองค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

หุทัย อาจปฐ (2544) ได้สรุปองค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลปี 1 - 4 ในสถาบันการศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันบุคคลเกิดการรับรู้ว่าสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองว่าอยู่ในภาวะไม่ปกติ ซึ่งมีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัวประเทศชาติ เป็นภาวะที่จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาลให้อยู่ภาวะปกติสุข

2. ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจรณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ได้แก่ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ทำให้อยู่ในภาวะไม่ปกติ รวมถึงผลกระทบของปัญหาในด้านต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และร่วมกับ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นถึงสภาพปัญหา แนวทางป้องกันและการแก้ไข

3. ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี ได้แก่ การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคม มีความหลากหลายจึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและสามัคคี

4. ด้านการรับรู้ และความสามารถในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง มั่นใจในความสามารถของตนในการที่จะช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง กระจือหรืออื่น ต้องการหาวิธี แนวทางและทรัพยากรในการแก้ปัญหา

5. ด้านการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคม ได้แก่ การลงมือปฏิบัติ หรือร่วมมือในการแก้ไขปัญหา สังคม เศรษฐกิจ การเมือง เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยการริเริ่มของตนเอง หรือเข้าร่วมในกลุ่มต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสังคม โดยการให้ทุนทรัพย์ที่กระทำแล้วมีผลทำให้เกิดการผลักดันและการเคลื่อนไหว ในการพัฒนาสังคมตามความรู้ ความสามารถ

6. ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การประสานเพื่อดำเนินการตามแนวทางในการช่วยเหลือสังคม โดยการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม ช่วยเหลือสังคม และร่วมมือกับองค์กรของรัฐบาล และเอกชน ในการกระทำเพื่อช่วยเหลือสังคม

จิราภรณ์ เกตุแก้ว (2559) ได้สรุปองค์ประกอบของจิตสาธารณะเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความรัก เอื้ออาทร 2) ความรับผิดชอบ 3) การร่วมแรงร่วมใจในการกระทำ 4) รูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มกิจกรรม และ 5) ความกตัญญู กตเวทิต

วาทัญญุ หมัดชู โชติ (2558) กล่าวว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนปัตตานีนั้นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญคือ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นสังคม ด้านการเสียสละต่อสังคม และด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม

ยุทธนา วรุณเป็ดกุล (2542) กล่าวถึง บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะว่า ต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. การทุ่มเทและอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วย อาทิ ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชนประชาชนก็ต้องให้ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงทำการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและในสถาบันต่างๆ

2. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือกคบเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกัน ไม่สนใจการเมืองทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคม เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเกิดข้อขัดแย้งการยุติข้อขัดแย้ง โดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้น ผู้มีจิตสำนึกสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทนตระหนักว่า การมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย และหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้ง โดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจ ต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติสร้างการเข้าร่วมรับรู้ตัดสินใจและผนึกกำลัง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

4. การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษา ไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะ และให้ความรู้ต้องรับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัวรวมทั้ง เครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้น ระหว่างเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่างๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของตนเข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคมและกฎจริยธรรมรวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคม คือ สถาบันศาสนา และสื่อมวลชนนับว่า มีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง

ชาย โพธิสิตา (2540) ได้ศึกษาเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ : ศึกษาในกรณีกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม คือ กลุ่มทำงานราชการ รัฐวิสาหกิจหรือทำงาน

สำนักงาน กลุ่มที่ทำงานรับจ้าง งานค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว กลุ่มนักศึกษาที่สูงกว่ามัธยม และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยได้จัดองค์ประกอบของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ 4 ด้าน คือ

1. ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณะสมบัติ
2. ด้านภาพสะท้อนจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ
3. ด้านมาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ
4. ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

อรุณรัตน์ วงศ์ฉายา (2552) เสนอองค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะว่าเป็นเรื่องของบุคคลที่มุ่งทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม การเคารพในสิทธิในการใช้ของส่วนรวม และการไม่ยึดครองของส่วนรวม เริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยองค์ประกอบของจิตสาธารณะในวิชากิจกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 3 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คือ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

1. การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่
2. ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

1. การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. การรับอาสาที่จะทำบางอย่าง

องค์ประกอบที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

1. การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน
2. การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นใช้ของส่วนรวม

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) กล่าวว่า จิตสาธารณะหมายถึง ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้รู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้วิกฤติการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยมีองค์ประกอบใน 3 ด้าน คือ (1) พฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม (2) พฤติกรรมการเสียสละต่อสังคม (3) พฤติกรรมมุ่งมั่นพัฒนาสังคม

โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2559) กำหนดให้ความมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นคำหลักที่สอดคล้องกับปณิธานของมหาวิทยาลัย ที่กำหนดว่า “ประโยชน์เพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” การวิจัยครั้งนี้ เสนอองค์ประกอบจิตสาธารณะจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และบริบทจิตสาธารณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงสรุปพฤติกรรม

จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่ามี 3 องค์ประกอบที่สำคัญคือ 1. มีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง 2. ตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม 3. มีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน

แบบวัดจิตสาธารณะ

การวัดจิตสาธารณะในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการวัดความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งมีการศึกษาที่มีการใช้แบบวัดจิตสาธารณะที่ใกล้เคียงกับที่ผู้ศึกษาสนใจ ดังนี้

1. หฤทัย อาจปวี (2544) ใช้แบบวัดการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ และรูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ถ้ามุมความคิดเห็นและพฤติกรรมของนักศึกษา แสดงถึงความต้องการช่วยเหลือสังคม ไม่เห็นแก่ตัวและลงมือกระทำเพื่อแก้ไขปัญหา นั้น ตามความสามารถของตนเอง มีข้อคำถามทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบในส่วนจิตสำนึกสาธารณะ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ด้านความรักความเอื้ออาทรและความสามัคคี ด้านการรับรู้ และความสามารถในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

2. องค์ประกอบในส่วนที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงการมีจิตสำนึกสาธารณะ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคม และด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมทางสังคม

2. บุญญานนท์ ศรีโท (2554) กล่าวว่า การวัดจิตสาธารณะในต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและเป็นการวิจัยเพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชนว่าให้ความสำคัญต่อสิ่งใดในสังคม ในประเทศไทยการวิจัยเรื่องจิตสาธารณะมีจำนวนน้อย ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ งานวิจัยที่ศึกษาจิตสาธารณะหรือพฤติกรรมใกล้เคียงกับจิตสาธารณะส่วนใหญ่เป็นงานที่ศึกษากับนักเรียน นักศึกษาและประชาชน เช่น แบบวัดการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลของ หฤทัย อาจปวี (2544) ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบวัดขึ้นมาใหม่เพื่อวัดระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสาสมัครเครือข่ายครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัวเป็นแบบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ คือ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าสมาชิกครอบครัวอาสาที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการมีจิตสาธารณะในงานวิจัยนี้ คือ การที่สมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว มีจิตสาธารณะที่เกิดขึ้นในสมาชิกครอบครัวอาสาใน 5 ด้านประกอบด้วย 1. ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม 2. ด้าน

ความรัก เชื่ออาทร สามัคคี 3. ด้านการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์สถานการณ์ในสังคม 4. ด้านการลงมือทำ 5. ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม

3. โกศล มีความดี (2547) สร้างแบบวัดจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ โดยนำเอาแบบวัดการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลของ หฤทัย อาจปรั (2544) แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาของ จันทรจิรา มูลเมือง (2535) ในการสร้างคำถาม โดยเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ คือ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” ข้าราชการตำรวจที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีจิตสำนึกสาธารณะมากกว่าตำรวจที่ได้คะแนนต่ำ โดยวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ วัดการรับรู้ความสามารถของตน วัดลักษณะการมุ่งอนาคต-ควบคุมตน วัดวัฒนธรรมองค์กร วัดการสนับสนุนทางสังคม วัดการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชา และลักษณะทางชีวิสังคม

4. พรพรหม พรรคพวก (2550) สร้างแบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสถานการณ์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ โดยวัดระดับการปฏิบัติ เป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า 4 ระดับ คือ ปฏิบัติเสมอ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง แทบไม่ปฏิบัติเลย

5. จันทรจิรา มูลเมือง (2535) ศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิตนักศึกษาต่างสาขาวิชา ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ จำนวนรวม 48 ข้อคำถาม โดยมีข้อคำถามครอบคลุมพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม 17 ด้าน ได้แก่ 1) การปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของสังคม 2) ระวังการกระทำสิ่งที่จะเป็นผลเสียหายต่อส่วนรวม 3) ติดตามความเคลื่อนไหวของสังคม 4) เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับสังคม 5) เสียสละเวลาส่วนหนึ่งเพื่อทำประโยชน์ให้แก่สังคม 6) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาสังคม 7) ให้ความช่วยเหลือแก่ทางราชการในการพัฒนาสังคม 8) ชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมในการพัฒนาสังคม 9) แนะนำให้ประชาชนปฏิบัติตามปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 10) รักษาเกียรติยศ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย 11) ไม่กระทำสิ่งที่เป็นภัยต่อสังคม 12) เป็นพยานรู้เห็นการกระทำความผิด 13) ควบคุมการกระทำของตนให้อยู่ในขอบเขตที่สังคมยอมรับ 14) รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม 15) ช่วยกันรักษาสาธารณะสมบัติ 16) ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 17) มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง

6. อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) วัดจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามมาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale อ้างถึงใน อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2553) เพื่อวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ 3 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม ด้านพฤติกรรมการเสียสละต่อสังคม และด้านพฤติกรรมการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีจิตสาธารณะมากกว่านักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำ

7. จิราภรณ์ เกตุแก้ว (2559) สร้างแบบวัดจิตสาธารณะของนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ คือ จริ่งที่สุดหรือนักศึกษาปฏิบัติตรงกับข้อความทุกครั้ง จริ่งหรือนักศึกษาปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นบ่อยครั้ง ค่อนข้างจริ่งหรือนักศึกษาปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นบางครั้ง ค่อนข้างไม่จริ่งหรือนักศึกษาปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นนานๆครั้ง ไม่จริ่งหรือนักศึกษาไม่เคยปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นเลย ใช้วัดความคิดเห็นหรือระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับจิตสาธารณะใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความรัก ความเอื้ออาทร 2) ความรับผิดชอบ 3) การร่วมแรงร่วมใจในการกระทำ 4) รูปแบบการดำเนินชีวิต กลุ่มกิจกรรม และ 5) ความกตัญญูคุณเวที

อรุณรัตน์ วงษ์ฉายา (2552) ได้ประยุกต์หลักการวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย (วิราพร พงศ์อาจารย์, 2542) ได้กำหนดหลักการวัด ซึ่งผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังนี้

1. วัดให้ครอบคลุมลักษณะที่ต้องการวัด เนื่องจากคุณลักษณะด้านจิตพิสัยเป็นคุณลักษณะส่วนตัวฉะนั้นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกเหมือนกันไม่จำเป็นว่าเป็นผลมาจากอารมณ์อย่างเดียวกัน ซึ่งไม่แน่ใจว่าจะแสดงพฤติกรรมอย่างเดียวกันเสมอไป การวัดผลจึงจำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องมือหลายๆ อย่างให้ครอบคลุมลักษณะนั้นๆ

2. วัดหลายๆ ครั้ง เนื่องจากคุณลักษณะด้านจิตพิสัย อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์และเวลาที่เปลี่ยนไป บางครั้งสถานการณ์เดียวกัน เวลาต่างกัน อาจมีความรู้สึกไม่เหมือนกัน ดังนั้นควรมีการวัดหลายๆ ครั้ง ในวันและเวลาที่แตกต่างกันไป จึงจะทำให้ผลการวัดเชื่อถือได้มากขึ้น

3. วัดอย่างต่อเนื่อง การวัดที่ดีควรวัดหลายๆ ครั้ง ต่อเนื่อง และใช้เทคนิคหลายๆ วิธี จึงเชื่อได้ว่าผลการวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยมีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง

4. ความร่วมมือของผู้ที่ถูกวัดเป็นเรื่องที่สำคัญ การวัดด้านจิตพิสัยเป็นการวัดพฤติกรรมส่วนตัวของบุคคล ซึ่งบางคนอาจไม่ต้องการเปิดเผยความจริง ผู้วัดจึงควรรหาเทคนิควิธีที่จะทำให้ผู้ตอบตอบด้วยความสบายใจและรู้สึกปลอดภัย

5. ใช้ผลการวัดให้ถูกต้อง เนื่องจากการวัดด้านจิตพิสัยไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ฉะนั้นการวัดจึงไม่สามารถนำไปใช้ตัดสินได้ว่าได้หรือตก แต่เป็นการวัดเพื่อนำไปพัฒนาบุคคลและหาทางช่วยเหลือต่อไป

การวัดจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ในการศึกษาครั้งนี้ ได้นำแบบแบบวัดจิตสาธารณะของ อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) มาพัฒนาโดยนำเอารายละเอียดของจิตสาธารณะจากการค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนโยบายการพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มาสร้าง แบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวกับการมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง ไม่สร้างปัญหาให้กับสังคมส่วนรวม ตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม และมีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน เกณฑ์การให้คะแนนในแบบวัดมีทั้ง

ข้อความทางบวกและทางลบ การให้คะแนนทางบวกคือ 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ และให้คะแนนกลับกันในข้อคำถามเชิงลบ นักศึกษาที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีจิตสาธารณะมากกว่านักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) สรุปไว้ว่า จิตสาธารณะเป็นคุณธรรมของพลเมือง ไม่สามารถบังคับให้เกิดแก่นักศึกษาได้ แต่สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นสิ่งที่ทำให้นักศึกษาเกิดจิตสาธารณะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยและสังคมโดยรวมซึ่งเป็นไปตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ มีความรู้รอบมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

บุญญานนท์ ศรี โท (2554) กล่าวว่า การมีจิตสาธารณะนั้นอาจเกิดได้ทั้งโดยปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน กล่าวคือ ปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดจิตสาธารณะ เป็นปัจจัยจากสภาพ เป็นสัมพันธภาพที่บุคคลได้รับจากบุคคลอื่นรอบข้าง ถูกขัดกลางจนเกิดเป็นจิตสาธารณะ เช่นเดียวกับปัจจัยภายในที่จะมีอยู่ในแต่ละบุคคลในการตัดสินใจว่าสิ่งใดดีงาม และจะส่งผลให้บุคคลถูกขัดกลางในการคิดและการสร้างจิตสำนึก นั้น ทั้งสองปัจจัยนี้ จะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง จึงต้องควบคู่กัน ไปทั้งสองปัจจัยในการพัฒนาการเกิดจิตสาธารณะ

โกศล มีความดี (2547) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ ภายใต้แนวคิดปฏิสัมพันธ์นิยม โดยปัจจัยเชิงเหตุที่ศึกษาประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ 1) จิตลักษณะ ได้แก่ เจตคติต่อสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตน และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน 2) สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร การได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชา การสนับสนุนทางสังคมซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน และการสนับสนุนจากประชาชน และ 3) ลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอายุ

พรพรหม พรรคพวก (2550) ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร โดยกำหนด 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของตน และการคล้อยตามผู้อื่น 2) ปัจจัยสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะ

ไพบุลย์ วัฒนศิริ ธรรม และสังคม สัจจกร (2543) สรุปว่า จิตสาธารณะ หรือ จิตสำนึกทางสังคม อยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

1) บัจจัยภายนอก เป็นบัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ ภาวะทางสังคม เป็นภาวะที่ลึกซึ้งซึ่งมีผลต่อจิตสำนึกด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ เป็นภาวะที่ได้ยอมรับกลมกลืนและสะสมอยู่ใน ส่วนของการรับรู้ที่ละเอียดถี่ถ้วนทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลาย ภาวะแวดล้อมทางสังคมนี้เริ่ม ตั้งแต่พ่อแม่พี่น้อง ญาติ เพื่อน ครู สื่อมวลชน บุคคลทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อมด้านสื่อสารมวลชน และส่วนที่กำกับสำนึกของบุคคล คือ การได้ สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อการเกิดสำนึก อาทิ การไปโรงเรียน ไปทำงาน ดูละคร ฟังผู้คนสนทนากัน เป็นต้น

2) บัจจัยภายใน สำนึกที่เกิดจากบัจจัยภายใน หมายถึง การคิดวิเคราะห์ของแต่ละบุคคลในการพิจารณาตัดสินคุณค่าและความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติ โดยเฉพาะการปฏิบัติทางจิตใจ เพื่อขัดเกลาตนเองให้เป็นไปทางใดทางหนึ่ง โดยเกิดจากการรับรู้จากการเรียนรู้ การมองเห็น การคิด แล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใด ก็จะมีการฝึกฝนและสร้างสมสำนึก เหล่านั้น

ซึ่งการเกิดจิตสำนึกไม่สามารถสรุปแยกแยะได้ว่าเกิดจากบัจจัยภายในหรือภายนอกเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะทุกสรรพสิ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน จิตสำนึกที่มาจากภายนอกเป็นการเข้ามา โดยธรรมชาติ กระทบต่อความรู้สึกของบุคคล แล้วกลายเป็นจิตสำนึก โดยธรรมชาติ และมักไม่รู้ตัวแต่ จิตสำนึกที่เกิดจากบัจจัยภายในเป็นความตั้งใจเลือกสรร บุคคล ระลึกรู้ตนเองเป็นอย่างดี เป็นสำนึกที่สร้างขึ้นเอง ระหว่างบัจจัยภายใน และภายนอก เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่องกัน ดังนั้น การพัฒนาจิตสำนึก จึงต้องกระทำควบคู่กันไปทั้งบัจจัยภายในและภายนอก สอดคล้องกับข้อสรุปของ อรุณรัตน์ วงศ์ฉายา (2552) ว่าการมีจิตสาธารณะเกิดจากทั้งสองบัจจัยร่วมกันระหว่างบัจจัยภายนอกและภายใน เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่องกัน จิตสาธารณะที่มาจากภายนอกเป็นการเข้ามาโดยธรรมชาติ กระทบกับความรู้สึกของบุคคล แล้วกลายเป็นจิตสาธารณะ แต่จิตสาธารณะที่เกิดจากบัจจัยภายในเป็น ความตั้งใจ ระลึกรู้ตนเองเป็นจิตสำนึก ที่สร้างขึ้นเอง

ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) สรุปว่าบัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมจิตอาสา อาจเกิดจากสอง บัจจัยประกอบกัน คือ บัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น การรับรู้ในพฤติกรรมของตนเอง การเห็นคุณค่าใน พฤติกรรมของตนเอง การมีแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมจิตอาสา และบัจจัยภายนอกได้แก่ การมีตัวแบบทางด้านจิตอาสา ไม่ว่าจะมาจากครอบครัว เพื่อนสถานศึกษา หรือสถาบันทางสังคมต่างๆ ตลอดจนมีความเกี่ยวข้องกับ การสนับสนุนจากสถาบันทางสังคมที่ได้เข้าไปมีบทบาท ณ ขณะนั้นด้วย

ภาสุดา ภาคาผล (2556) สรุปบัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะว่า การปลูกฝัง ส่งเสริมหรือ พัฒนาจิตสาธารณะนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกๆฝ่าย ไม่ว่าจะเป็ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน

ชุมชน สื่อ หรือหน่วยงานองค์กรต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยปลูกฝังหล่อหลอม ให้ผู้เรียนเกิดจิต
 สาธารณะ โดยที่ควรปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เพื่อให้ปฏิบัติจนกลายเป็นนิสัยที่ติดตัวไปตลอดชีวิต

หุททัย อาจปรุ (2544) กล่าวว่า การเกิดจิตสำนึกสาธารณะไม่สามารถสรุปแยกแยะได้ว่าเกิด
 จากปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะทุกสรรพสิ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน
 จิตสำนึกที่มาจากภายนอกเป็นการเข้ามาโดยธรรมชาติกระทบต่อความรู้สึกของบุคคลแล้วกลายเป็นจิตสำนึก
 โดยธรรมชาติและมักไม่รู้ตัว แต่จิตสำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายในเป็นความตั้งใจเลือกสรร บุคคลละเล็กละน้อย
 เป็นอย่างดี เป็นสำนึกที่สร้างขึ้นเอง ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีความ
 ต่อเนื่องกัน การพัฒนาจิตสำนึกจึงต้องกระทำควบคู่กัน ไปทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

รัชศญา ธรรมิสกล (2556) กล่าวถึง สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มี
 มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นการเสริมการเรียนรู้เพิ่มขึ้นจากการเรียนการสอนใน ห้องเรียนตามปกติ
 สนองความต้องการพื้นฐานที่แสดงออก ผีกฝนให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย
 สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พัฒนาศีลธรรมและระเบียบวินัย ยังเป็นการค้นหาและพัฒนา
 ความสามารถของนักเรียน ซึ่งกิจกรรมที่ส่งเสริมมุ่งเน้นพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ มีจุดมุ่งหมายในการจัด
 กิจกรรม คือ

1. เพื่อให้นักเรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
2. เพื่อให้นักเรียนฝึกหัดอยู่ร่วมกัน โดยการวางแผนและฝึกหัดแก้ไขปัญหาในการทำงาน
 แบบประชาธิปไตย
3. เพื่อฝึกหัดให้นักเรียนทำกิจกรรมโดยมีการรับผิดชอบร่วมกัน มีคณะกรรมการในการ
 ทำงาน รักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน
4. เพื่อฝึกให้นักเรียนมีการแสดงออกที่ถูกทาง เหมาะสมตามระเบียบกฎหมายของสังคม
 ของโรงเรียน
5. ให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมร่วมกัน เกิด
 ผลงานร่วมกันและเกิดความภาคภูมิใจ
6. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ ให้นักเรียนได้ใช้เวลาในการพัฒนาจิตของตนเองให้
 พร้อมเพื่อทำประโยชน์ต่อสังคมในอนาคต นักเรียนจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำความรู้ที่ได้รับมา
 ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมปลูกฝังให้นักเรียนได้ตระหนักในภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ
 ที่จะต้องมีต่อสังคมและประเทศชาติ

วัลย์ทิพย์ เปรมทวีชน โชนต (2557) ศึกษาเรื่องการศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมใน
 กิจกรรมนักศึกษา กับคุณลักษณะด้านจิตอาสาของนิสิตนักศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา

อย่างจริงจังในลักษณะที่มีการทุ่มเทร่างกาย แรงใจ เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด แก้ไข พัฒนา และลงมือปฏิบัติจริง จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะจิตอาสามากขึ้นได้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ ในการศึกษานี้ ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงดังตาราง 1

ตาราง 1- การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะจากแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ชื่อเจ้าของแนวคิด	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ									
	สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย	การจัดการเรียนการสอน	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก	จิตลักษณะ	สภาพแวดล้อมทางสังคม	ลักษณะทางชีวสังคม	ความร่วมมือจากทุกฝ่าย	
อ้อมใจ วงษ์มณฑา	/	/	/							
บุญญานนท์ ศรีโท				/	/					
โกศล มีความดี						/	/	/		
พรพรม พรคพวก				/			/			
ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัญจร				/	/					
ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์				/	/					
ภาสุดา ภาคาผล										/
หฤทัย อาจปรุ				/	/					
ธัญศญา ธรรมิสกล							/			
วลัยทิพย์ ปรมทวีธนาโชต			/							

จากการศึกษาเอกสารเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการเกิดจิตสำนึกสาธารณะนั้นมีสาเหตุมาจาก 2 ปัจจัยหลักคือ ปัจจัยภายในที่เกิดจากจิตสำนึกของบุคคล และปัจจัยภายนอกซึ่งบุคคลได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กันและจะต้องเกื้อหนุนกันจึงจะเป็นผลดีต่อการสร้างจิตสาธารณะ การศึกษาในครั้งนี้สนใจศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่ประกอบด้วย 1. วัฒนธรรมองค์กร และ 2. การสนับสนุนทางสังคมจากสถาบันการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธาณะ ผู้ศึกษาพบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อจิตสาธาณะ จึงนำเสนอประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ความหมายของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม

ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวซึ่งจะส่งผลหรือขัดขวางการดำเนินชีวิต เช่น อาคารบ้านเรือน สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ วัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้เน้นการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมในสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนการขัดเกลาและการถ่ายทอดวัฒนธรรม การให้ความรู้ และการฝึกทักษะอาชีพ เพื่อความเป็นสมาชิกที่เหมาะสมของสังคมซึ่งมีผู้ให้ความหมายที่ใกล้เคียงกันได้ เช่น

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ให้ความหมายของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธาณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ว่าหมายถึง การที่นักศึกษามีการติดต่อสัมพันธ์และมีสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็นบุคคลในครอบครัว อาจารย์ เพื่อน การเรียนรู้ด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น โดยนักศึกษารู้สึกหรือรับรู้ว่ามีแหล่งหรือบุคคลเหล่านี้ ในการที่จะคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อต้องการหรือเมื่อประสบปัญหาในการแสดงจิตสาธาณะ รวมไปถึงความพอใจหรือไม่พอใจที่ได้รับจากการสนับสนุนนั้น โดยความช่วยเหลือที่ได้รับ แบ่งออกเป็น

1. การสนับสนุนจากครอบครัว
2. การสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน
3. การเรียนรู้ด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น

พัชรา บุญมานำ และสมควร ทรัพย์บำรุง (2551) ให้ความหมายว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างภายในสถาบันอุดมศึกษาทั้งที่เป็นนามธรรม และรูปธรรม เช่น บรรยากาศ พฤติกรรมของบุคคล อาคาร ชื่อเสียงของสถาบัน เป็นต้น อันเป็นสิ่งเร้ามีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถพัฒนาในทุกๆ ด้าน ในการศึกษาสภาพแวดล้อมการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต แบ่งเป็น 5 ด้านได้แก่

1. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่
2. สภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอน
3. สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา
4. สภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษา
5. สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช (2555) ให้ความหมายว่า สภาพแวดล้อมว่าหมายถึง สิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราในขณะที่ปฏิบัติงานทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือที่สามารถสัมผัสจับต้องได้และไม่สามารถสัมผัสจับต้องได้ซึ่งมีผลต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้เรียน

องค์ประกอบของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมในสถาบันการศึกษา

พัชรา บุญมานำ และสมควร ทรัพย์บำรุง (2551) สรุปว่า องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา เพื่อให้มีการพัฒนาการด้านการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก และเสริมศักยภาพให้นิสิตนักศึกษาเป็นคนที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีความสุข ซึ่งองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ด้านการบริการนิสิตนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ด้านการบริหารด้านหลักสูตร ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต

พระอโนชา สิมพา (2553) สรุปองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาในการศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เป็น 5 ประเภท คือสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษา

นัยนา อ่างสันติกุล (2522) องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ได้องค์ประกอบที่สำคัญ 8 องค์ประกอบ คือบรรยากาศในการเรียน พฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศการบริหารและวินัยนิสิตนักศึกษา กีฬาและสันทนาการ บุคลิกภาพเพื่อนสนิทและบริการทางวิชาการ

วิมลมาศ พูบินทร์ และณัฐภรณ์ หลาวทอง (2558) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมเพื่อการเรียนรู้ในห้องเรียนระดับประถมศึกษา มีองค์ประกอบดังนี้คือ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน การสนับสนุนจากครู การตัดสินใจร่วมกัน การมีส่วนร่วม วิธีการจัดการเรียนการสอน การรับฟังความคิดเห็น การสร้างแรงบันดาลใจ การให้คำปรึกษาจากครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การจัดการในห้องเรียนและความท้าทายในการเรียน

จากการศึกษาเอกสารพบว่าองค์ประกอบของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมในสถาบันอุดมศึกษา มีอยู่มากมาย ขึ้นอยู่กับว่าผู้ศึกษาสนใจปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสิ่งใด การศึกษาใน

ครั้งนี้ผู้ศึกษาสนใจปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านวัฒนธรรมองค์กร และการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วัฒนธรรมองค์การ

สนาร์ตัน กลิ่นชื่น (2556) กล่าวว่าวัฒนธรรมองค์การแบบแผนความคิดความรู้สึกร่วมของสมาชิกในกลุ่มหนึ่งที่ได้รับการกำหนดร่วมกัน ซึ่งมีผลทำให้สมาชิกกลุ่มนั้นแตกต่างไปจากสมาชิกกลุ่มอื่น วัฒนธรรมองค์การประกอบไปด้วยสัญลักษณ์ พิธีกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งแฝงด้วยค่านิยม ความเชื่อ สมมติฐานและความคาดหวังของคนที่มีต่อองค์การ วัฒนธรรมองค์การรวมถึงบรรทัดฐานที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิก และการแสดงตัวตนของสมาชิกในองค์การต่อภายนอก ดังนั้นองค์การต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญต่อการสร้างวัฒนธรรมองค์การเพื่อเป็นแนวทางสำคัญไปสู่ความเป็นองค์การคุณภาพ

โกศล มีความดี (2547) กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของ วัฒนธรรมองค์การว่าเป็นตัวกำหนดแบบแผน บรรทัดฐาน แนวทางปฏิบัติ และลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์การ เกิดเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของสมาชิกที่จะตัดสินใจกระทำต่าง ๆ หรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์การภายใต้นโยบายหรือกฎระเบียบขององค์การ

จากความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรมองค์การ จึงคาดว่าวัฒนธรรมองค์การจะส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้วัฒนธรรมองค์การเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ในการศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สำหรับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้กำหนดวัฒนธรรมองค์การ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” เพื่อให้ทุกหน่วยงานนำมายึดเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน ทำให้ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา นำมายึดเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน การดำเนินชีวิต และเป็นเป้าหมายในการพัฒนาให้นักศึกษาคณะคุณลักษณะของการตระหนักรู้ถึงประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ มีจิตสาธารณะ

แบบวัดวัฒนธรรมองค์การ

ปริณ บุญจลลวย (2556) ใช้ตัวแบบวัฒนธรรมองค์การของ Denison (1990) เป็นตัวแปรต้นในการศึกษา เรื่องวัฒนธรรมองค์การ องค์การการเรียนรู้ กับประสิทธิผลองค์การ ของสาขายุติธรรม : ตัวแบบสมการ โครงสร้าง ซึ่งแบบสอบถามของตัวแบบวัฒนธรรมองค์การของ Denison (1990) มีจำนวน 54 ข้อ ในการจัดเก็บรายละเอียดที่เกี่ยวกับชุดค่านิยม ความเชื่อและฐานคติของสมาชิกภายในองค์การได้ดีกว่าตัวแบบ

วัฒนธรรมองค์การของ Cameron and Quinn (1999) ที่แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดของแบบสอบถามของในการจัดเก็บรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับชุดค่านิยม ความเชื่อและฐานคติของสมาชิกภายในองค์การ

โกศล มีความดี (2547) ได้นำแบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนของ สุรัชย์ ช้วยเกิด (2547) มาปรับปรุงข้อคำถาม และเนื้อหาให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ และกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะศึกษา โดยแบบวัดวัฒนธรรมองค์การของข้าราชการตำรวจในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ คือ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงที่สุด” ข้าราชการตำรวจที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีความคิดเห็นในวัฒนธรรมองค์การมากกว่าข้าราชการตำรวจที่ได้คะแนนต่ำ

การศึกษาในครั้งนี้ นำแบบวัดวัฒนธรรมองค์การของข้าราชการตำรวจ โกศล มีความดี (2547) มาปรับปรุงข้อคำถาม และเนื้อหาให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ และกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะศึกษา เพราะเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัฒนธรรมองค์การและจิตสาธารณะโดยตรง

การสนับสนุนทางสังคม

ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมหมายถึง ความต้องการพื้นฐานที่จะได้รับการตอบสนอง โดยการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม โดยการที่บุคคลได้รับความรัก ความเอาใจใส่ ยกย่องนับถือและเห็นคุณค่า มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความผูกพันซึ่งกันและกัน ได้รับการส่งเสริม การช่วยเหลือในด้านความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ให้คำแนะนำที่สามารถนำไปแก้ปัญหา และให้วัสดุสิ่งของ เงินและเวลา ซึ่งตอบสนองความต้องการหนึ่งๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมอันเป็นเป้าหมายเฉพาะ

โกศล มีความดี (2547) สรุปว่า การสนับสนุนทางสังคมหมายถึง การที่บุคคลต้องติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคม โดยรู้สึกหรือรับรู้ว่ามีแหล่งหรือบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เมื่อตนต้องการหรือเมื่อพบปัญหา เพื่อแก้ปัญหาหรือบรรเทาความรุนแรงของปัญหา ลดความเครียดหรือผลกระทบต่างๆ รวมไปถึงความพอใจหรือไม่พอใจที่ได้รับการสนับสนุนนั้น

จากความหมายและความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม จึงคาดว่า การสนับสนุนทางสังคมจะส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ในการศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษา โดยการสนับสนุนทางสังคมของจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ หวังผลให้นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนมีพฤติกรรมเป้าหมายคือ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบตนเอง ประพฤติปฏิบัติตนไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและสังคม ตระหนักและใส่ใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกที่ปรารถนาจะร่วมและมีส่วนช่วยเหลือสังคม มีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนต่อตนเอง โดยมีรูปแบบการสนับสนุน เช่น การกำหนดนโยบายในการพัฒนา

นักศึกษา การกำหนดให้จิตสาธารณะเป็นอัตลักษณ์ของนักศึกษา การพัฒนานักศึกษานอกห้องเรียน การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งหน่วยงานด้านส่งเสริมจิตสาธารณะ การจัด โครงการและกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะเพื่อให้ศึกษามี โอกาสเข้าร่วม การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานในการการจัดโครงการและ กิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะ ประกอบด้วย การสนับสนุนให้มีกระบวนการบริหารจัดการกิจการศึกษ การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจัด โครงการและกิจกรรมนักศึกษา การจัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญในกิจกรรมด้านต่างๆคอยให้คำปรึกษาและดูแลอย่างใกล้ชิด การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการ จัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษา เป็นต้น

แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม

โกศล มีความดี (2547) นำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจของ สมพร กฤษพีพัฒน์ และนำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจของ พงษ์ จิระบลกิจ (2543) มา ปรับปรุงข้อคำถาม และให้เนื้อหาสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ และกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะศึกษา โดยนำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ คือ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” ข้าราชการตำรวจที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีการสนับสนุนทางสังคม มากกว่า ข้าราชการที่ได้คะแนนต่ำ

วัลลภ นามเมืองรักษ์ (2553) ใช้เครื่องมือสอบถามปัจจัยทางด้านการสนับสนุนทางสังคมใน การศึกษาจิตสาธารณะในการทำงาน ในการทำงานของอาสาสมัครของบุคลากรในคณะกรรมการสภาพพัฒนา สังคมภาคประชาชนกรุงเทพมหานคร ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบลิเคิร์ต แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ และด้านการสนับสนุนจากชุมชน โดยมีค่าความเชื่อมั่น .9539

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ได้นำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจของ สมพร กฤษพีพัฒน์ (2541) และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของข้าราชการตำรวจของ พงษ์ จิระบลกิจ (2543) มาปรับปรุงข้อคำถามและเนื้อหาให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการและกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะศึกษา โดยแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของนักศึกษาในการวิจัยของอ้อมใจ วงษ์มณฑา เป็นแบบมาตร ประเมินค่า 5 ระดับ คือ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีการสนับสนุนทาง สังคมมากกว่านักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำ

การศึกษาในครั้งนี้นำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของ อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ซึ่ง เป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” มาปรับปรุงข้อคำถามและเนื้อหาให้ สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการและกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะศึกษา เพราะเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การสนับสนุนทางสังคมและจิตสาธารณะ โดยตรงและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาใน สถาบันการศึกษาเดียวกัน จึงเป็นแบบสอบถามที่เหมาะสมที่สุดกับการศึกษาในครั้งนี้

การพัฒนาเด็กศึกษานอกห้องเรียน

การเรียนรู้ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุค โลกาภิวัตน์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ระบบการเรียนรู้ก็เช่นเดียวกันต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เท่าทันเพื่อเป็นพื้นฐานให้บุคคลสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญอกงาม ของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัด สภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาดังกล่าวไปเพื่อพัฒนาคนให้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ความรู้และการพัฒนานักศึกษาในห้องเรียนยังมีความสำคัญอยู่เสมอ แต่การพัฒนาเด็กศึกษานอกห้องเรียนก็มีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา ด้านการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์ พัฒนาทักษะ จาก การที่นักศึกษาได้มีโอกาสค้นหาคำตอบด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรง เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้เยาวชนได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับปรัชญาประสบการณ์ตามแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ นักปรัชญา นักจิตวิทยา และนักปฏิรูปการศึกษาชาวอเมริกัน ที่ว่าการเผชิญต่อความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่เป็นอยู่ทุกขณะนั้นเอง เมื่อมนุษย์ต้องพบปัญหาอยู่ตลอดเวลา การฝึกมนุษย์ให้แก้ปัญหาได้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะจะช่วยให้อาจแก้ปัญหาที่มาขัดขวางการดำเนินชีวิตได้ และชีวิตนั้นก็อยู่รอดตลอดไป

การพัฒนาเด็กศึกษานอกห้องเรียน จึงเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าในการขยายขอบข่ายของความคิด ความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ของนักศึกษา และเป็นโอกาสที่ให้นักศึกษาได้นำความรู้ความฉลาดที่ตนเองมีมาลงมือปฏิบัติจริงซึ่งนอกจากจะได้ประโยชน์กับตนเองแล้ว ในบางกิจกรรมยังเป็นการสร้างประโยชน์ที่ชุมชนและสังคมอีกด้วย ดังเช่นที่ นิคม ทาแดง (2543) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษานอกห้องเรียนว่า การจัดการศึกษาในระบบสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตาม ตั้งแต่อนุบาลถึงมัธยมศึกษา มักจะให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนมากเกินไป ทั้งๆที่ การเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อชีวิตจริงส่วนใหญ่จะเกิดจากประสบการณ์นอกห้องเรียน โดยเฉพาะวัยผู้เรียน นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีโอกาสได้ประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวได้มากที่สุด

แนวทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นพลเมืองไทยที่จะร่วมสร้างอนาคตที่ดีให้ประเทศชาติ และผลิตบัณฑิตที่จะเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพและคุณธรรม

ในศตวรรษที่ 21 กำหนดยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสูงระดับสากลและตรงกับบริบทของสังคม โดยกำหนดอัตลักษณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ว่า “ชื่อสัตย์มีวินัย ใฝ่ปัญญา จิตสาธารณะ” (I-WiSe : Integrity Wisdom Social engagement) เพื่อการบูรณาการในการพัฒนานักศึกษาร่วมกันทั้งด้านวิชาการและกิจการนักศึกษา ให้บัณฑิตเป็นผู้ที่มีทั้งความเข้มแข็งทางวิชาการ มีทักษะของพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าสู่ตลาดงานสากลและสร้างงานเองได้ และเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม ที่สำคัญคือมีจิตสาธารณะ และยึดถือประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง

ด้านวิชาการ มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และในทางปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป มีการส่งเสริมและบ่มเพาะผู้ประกอบการให้นักศึกษาได้นำความรู้มาวางแผนและสร้างประสบการณ์จริงในการดำเนินธุรกิจ สร้างความเข้มแข็งด้านทักษะภาษาอังกฤษซึ่งเป็นสื่อกลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับคนทั่วโลกในยุคปัจจุบัน โดยกำหนดให้นักศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 เป็นต้นมา ต้องผ่านการทดสอบทักษะภาษาอังกฤษ (Exit Exam) ภายใต้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาระดับสากล

ด้านกิจการนักศึกษา ซึ่งทำหน้าที่ในการพัฒนานักศึกษานอกห้องเรียน มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยและสำเร็จเป็นบัณฑิตที่ได้รับการยอมรับและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับสภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีจิตสำนึกสาธารณะ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวินัย ถือประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้จัดทำแนวคิดการพัฒนานักศึกษาตลอดหลักสูตรการศึกษาและการปรับปรุงโครงสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดทำเป็นแผนพัฒนาแบบขั้นบันได เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนานักศึกษาเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

ขอบเขตงานกิจกรรมนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา

ขอบเขตงานงานกิจกรรมนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้น้อมนำคำสอนของสมเด็จพระบรมราชชนกที่ “ให้ถือประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย และแนวทางการดำเนินชีวิตของนักศึกษา บุคลากร และศิษย์เก่า ตลอดเวลากว่า 50 ปี งานกิจกรรมนักศึกษา กองกิจการนักศึกษามีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดและสนับสนุนการจัด โครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษากำกับดูแลการจัดกิจกรรมด้านต่างๆ ของกลุ่มกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ องค์การบริหาร สถานักศึกษา ชมรม ในสังกัดองค์การบริหาร และกลุ่มอิสระต่างๆ โดยการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานในการการจัด โครงการและ กิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะ ประกอบด้วย การสนับสนุนให้มีกระบวนการบริหารจัดการกิจการนักศึกษา

การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษา การจัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญในกิจกรรมด้านต่างๆคอยให้คำปรึกษาและดูแลอย่างใกล้ชิด การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษา แบ่งหน่วยความรับผิดชอบ ดังนี้

1.1 หน่วยกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ มีหน้าที่กำกับดูแลให้การปฎิษาชมรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ พิจารณากำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์การจัดทำโครงการให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ กลยุทธ์และแผนงานพัฒนานักศึกษา พิจารณาวิเคราะห์โครงการงบประมาณ ตลอดจนประสานอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมศึกษาด้านบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ ด้านการเงิน อาคารสถานที่ ยานพาหนะ กำลังคน และติดตามประเมินผล

1.2 หน่วยกิจกรรมวิชาการ มีหน้าที่กำกับดูแลให้คำปรึกษาชมรมด้านวิชาการ พิจารณากำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์การจัดทำโครงการให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแผนงานพัฒนานักศึกษา วิเคราะห์โครงการ งบประมาณ ตลอดจนอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ในการจัดกิจกรรมศึกษาด้านวิชาการ ได้แก่ ด้านการเงิน สถานที่ ยานพาหนะ กำลังคน และติดตามประเมินผล

1.3 หน่วยกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม มีหน้าที่กำกับดูแลให้คำปรึกษาชมรมด้านศิลปวัฒนธรรม พิจารณากำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์การจัดทำโครงการให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแผนงานพัฒนานักศึกษา วิเคราะห์โครงการ งบประมาณ ตลอดจนอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ในการจัดกิจกรรมศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ด้านการเงิน สถานที่ ยานพาหนะ กำลังคน และติดตามประเมินผล

1.4 หน่วยกิจกรรมพิเศษ มีหน้าที่กำกับดูแลให้คำปรึกษาการจัดกิจกรรมพิเศษอื่นๆ พิจารณาวิเคราะห์โครงการ งบประมาณ ตลอดจนอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ในการจัดกิจกรรมพิเศษที่องค์กรกิจกรรมเสนอ โดยเน้นกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์หลักการบ่มเพาะนักศึกษา

1.5 หน่วยกิจกรรมนานาชาติ มีหน้าที่กำกับดูแลการจัดกิจกรรมของนักศึกษาต่างชาติ การดำเนินงานและประสานภารกิจของนักศึกษาต่างชาติ การดำเนินงาน และประสานภารกิจของกองฯ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนานาชาติ ได้แก่ การติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัย หน่วยงานต่างประเทศในลักษณะ E-mail จดหมาย โทรสาร โทรศัพท์ การประสานต้อนรับ บรรยายสรุป การบันทึกการประชุม และงานเอกสารต่างประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา และบุคลากรกองฯ

1.6 หน่วยทะเบียนกิจกรรมนักศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละ โครงการ ดำเนินการเทียบค่าหน่วยชั่วโมง และเทียบ โอนประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ตรวจสอบคุณภาพพร้อมออกใบรับรองการทำกิจกรรมของนักศึกษา

1.7 หน่วยอาคารกิจกรรมและพัสดุ มีหน้าที่ควบคุมดูแลอาคารกิจกรรมนักศึกษา และจัดให้บริการด้านพัสดุสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ พัสตู โสตฯ โครงการ งานครัว และพัสดุสำนักงานต่างๆ

1.8 หน่วยส่งเสริมงานอาสาสมัคร มีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำปรึกษา จัดระบบงานอาสาสมัคร ทั้งแก่นักศึกษา และบุคลากรในมหาวิทยาลัยฯ ให้มีความพร้อมต่อการจัดกิจกรรมอาสาสมัครในการดำเนินงานด้านจิตอาสา อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่ออาสาสมัครเอง ชุมชน และสังคม

ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาได้ดำเนินการ 2 ส่วนหลักคือ การสนับสนุนการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษาเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะแก่นักศึกษา และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ ดังนี้

การสนับสนุนการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษาเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะแก่นักศึกษา

โดยการกำหนดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานักศึกษา ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนชั่วโมงรวมไม่น้อยกว่า 100 หน่วยชั่วโมง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 เป็นต้นมา ตามประกาศมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรื่อง การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาตามระเบียบว่าด้วยการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2550 ซึ่งได้มีการกำหนดให้มีกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและความมีวินัย และประกาศมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เรื่องกำหนดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานักศึกษา ซึ่งกำหนดให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2560 ต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนไม่น้อยกว่า 100 หน่วย ตามแผนพัฒนานักศึกษาตลอดหลักสูตรแบบฉบับนี้ได โดยกำหนดให้มีโครงการและกิจกรรมด้านเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะและการบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งมหาวิทยาลัยได้จัดโครงการและกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าร่วมและเป็นโครงการต้นแบบแก่องค์กรกิจกรรมนักศึกษาที่สนใจจัดโครงการด้านจิตสาธารณะ เช่น โครงการลูกพระบิดา จิตอาสา พัฒนาคุณธรรม นำชีวิตพอเพียง ค่ายอาสาพัฒนา ม.อ. 5 วิทยาเขต จัดกิจกรรม โครงการบริจาคโลหิตจิตสาธารณะ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยได้มีการสนับสนุนงบประมาณการจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะแก่นักศึกษา ในหลากหลายช่องทางไม่ว่าจะเป็น การสนับสนุนโดยตรงผ่านเงินบำรุงกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งองค์กรนักศึกษาจะนำไปจัดสรรสำหรับการจัดโครงการด้านต่างๆรวมทั้งโครงการด้านเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะและการบำเพ็ญประโยชน์ ปีละประมาณ 1,522,000 บาท ตามเอกสารขออนุมัติ

แผนการใช้จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนักศึกษา(มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2559) นอกจากนั้นยังมีการจัดสรรเงินอุดหนุนกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะและโครงการที่เกี่ยวข้อง ปีละประมาณ 1,455,000 บาท (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2561) นอกจากนั้นยังมีงบประมาณส่วนอื่นที่สนับสนุนทั้งจากส่วนกลางและส่วนคณะซึ่งสนับสนุนให้องค์กรกิจกรรมนักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสาธารณะแก่นักศึกษา

การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ

งานกิจกรรมนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา ได้ดำเนินการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยในการปลูกฝังจิตสาธารณะแก่นักศึกษาโดยการสร้างบรรยากาศในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นทางโครงสร้างกายภาพด้วยการประชาสัมพันธ์ป้ายจารึกพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมราชชนก สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมด้านคุณธรรม จริยธรรมส่งเสริมบุคลากรและนักศึกษาที่มีความดีเด่นเป็นแบบอย่างที่ดี เช่น การคัดเลือกนักกิจกรรมตัวอย่างและโครงการกิจกรรมดีเด่น มอบโล่เกียรติยศและเกียรติบัตรแก่นักกิจกรรม นักศึกษานักกีฬา ดนตรีไทยและนาฏศิลป์มหาวิทยาลัยในงานเวทีคุณภาพกิจกรรมนักศึกษา บันทึกประวัติและออกไปรับรองการทำกิจกรรมของนักศึกษา ประชาสัมพันธ์เชิดชูเกียรติ ผลงาน และความสำเร็จด้านจิตสาธารณะ

ตาราง 2 จำนวน โครงการและกิจกรรมนักศึกษาวิทยาเขตหาดใหญ่ที่บรรลุเป้าประสงค์ด้านเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและความมีวินัย

ปีการศึกษา	จำนวนโครงการ
ปีการศึกษา 2556	510
ปีการศึกษา 2557	421
ปีการศึกษา 2558	569
ปีการศึกษา 2559	366

ข้อมูลจาก งานกิจกรรมนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา เว็บไซต์ <https://student.psu.ac.th/TS234> ,20 มีนาคม 2561

จากตาราง 2 จะเห็นได้ว่า จำนวน โครงการและกิจกรรมนักศึกษาวิทยาเขตหาดใหญ่ที่บรรลุเป้าประสงค์ด้านเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและความมีวินัย มีจำนวนเฉลี่ยใกล้เคียงกันทุกปีการศึกษา แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานด้านกิจการนักศึกษาและองค์กรกิจกรรมนักศึกษามีความสนใจในการจัด โครงการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยจิตสาธารณะของนักเรียน นักศึกษา

มีงานวิจัยหลายชิ้นที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักเรียน นักศึกษา โดยอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ได้ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยภาพรวมและจำแนกตามปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างกัน ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา และศึกษาแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้แก่ นักศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่าระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้าพเจ้าต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่เป็นตัวพยากรณ์ ได้ดีคือ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ออกไปนอกห้องเรียนร่วมกับผู้อื่น และแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะ ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหลักสูตรด้วยการเพิ่มรายวิชาการเมืองการปกครอง โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ควรมีกิจกรรมการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะควรจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมได้มีกิจกรรมร่วมกัน ควรเน้นการเรียนการสอนที่เป็นลักษณะของกิจกรรมมากขึ้น เป็นต้น ซึ่งวทัญญู หมัดชูโชติ (2558) ก็ได้ทำการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน โดยศึกษาระดับจิตสาธารณะและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนปัตตานี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1-2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 295 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับอนุปริญญาวิทยาลัยชุมชนปัตตานี มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง โดยพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมและพฤติกรรมเสียสละต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมาคือ การมีพฤติกรรมมุ่งมั่นพัฒนาสังคม การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนปัตตานี ซึ่งได้แก่ ปัจจัยการสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา และการสนับสนุนจากเพื่อน พบว่าการสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามากที่สุด

พรพรหม พรระคพวก (2550) ได้ทำการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน โดยศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานครตะวันออก กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัย 5 ตัว คือ การรับรู้ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ภาค

เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของ โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก จำนวน 412 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรปัจจัย ทั้ง 5 ตัว กับจิตสาธารณะ โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน ($R=.695$) อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถอธิบายผลรวมกันได้ 48.20 % และค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยรวม อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การรับรู้ความสามารถของตน และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครู

นักวิจัยหลายคนสนใจศึกษาจิตสาธารณะในรูปแบบการศึกษาเปรียบเทียบและวัดการเปลี่ยนแปลง เช่น อรุณรัตน์ วงษ์ฉายา (2552) ได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดและจิตสาธารณะในวิชากิจกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดและจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนทางด้านการคิด จิตสาธารณะ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 45 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องจิตสาธารณะ สามารถอธิบายความหมายและยกตัวอย่างกิจกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะได้ถูกต้อง มีการคิดเรื่องจิตสาธารณะจนสามารถพัฒนาจิตสาธารณะของตนเอง โดยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสามารถจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสาธารณะ นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องจิตสาธารณะ โดยนักเรียนทั้งห้องให้ความร่วมมือและมีพฤติกรรมแสดงออกไปในทางบวก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น งานวิจัยของ อุไรวรรณ คุ้มวงษ์ (2551) มีรูปแบบใกล้เคียงกัน โดยศึกษาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ เด็กปฐมวัยชาย และหญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร) สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้ทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริมีจิตสาธารณะสูงขึ้นกว่าก่อนทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม ตามโครงการพระราชดำริอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของ ณฐกร นิยมเดชา และมาลี สบายยิ่ง (2557) ก็เป็นการศึกษาลักษณะเปรียบเทียบ โดยศึกษาผลการเข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนพัฒนาการศึกษามูลนิธิ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ผู้เข้าร่วมในการวิจัยได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 88 คน โดยใช้วิธีการเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จากการประเมินก่อนและหลังการเข้าร่วม

กิจกรรมจิตสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนพบว่า ด้านความรู้ที่นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระเรื่องจิตสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ด้านทัศนคติในด้านการรับรู้และการสร้างความตระหนักด้านพฤติกรรมและการเข้าร่วม รวมทั้งทัศนคติด้านบทบาทของหน่วยงานและองค์กรมากขึ้น และด้านพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม นักเรียนมีพฤติกรรมที่สามารถจะแสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจนด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่เพื่อนนักเรียน ตลอดจนการมีพฤติกรรมที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

งานวิจัยจิตสาธารณะของกลุ่มอื่นๆ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ได้มีผู้สนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะของกลุ่มอื่นๆ ที่ใช่นักเรียน นักศึกษาด้วย เช่น บุญญานนท์ ศรี โท (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว เพื่อศึกษาระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว ที่มีลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลต่างกัน จำแนกตามอายุ เพศ อาชีพ และระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล การรับรู้ในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว กลุ่มตัวอย่างคือสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว จำนวน 365 คน ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว เท่ากับ 4.01 ซึ่งเป็นระดับการมีจิตสาธารณะที่อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับการศึกษาสูงสุดและรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยต่างกันมีระดับการมีจิตสาธารณะต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพศและอาชีพต่างกันมีระดับการมีจิตสาธารณะต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับการศึกษาสูงสุดและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพศและอาชีพความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การรับรู้ในตนเอง ประกอบด้วย การรับรู้ด้านความสามารถของตนเอง การรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากเพื่อน และการสนับสนุนจากที่ทำงานมีความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โกศล มีความดี (2547) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจที่มีปัจจัยทางจิตสังคมที่แตกต่างกัน เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตสังคมที่สามารถทำนายจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ โดยมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายนอก สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร การสนับสนุนทางสังคม และการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชา ปัจจัยภายใน คือ จิตลักษณะ อันได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง แลปัจจัยทางชีวสังคม คือ อายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการตำรวจผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพิจารณาบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม 2547 จำนวน 187 ราย ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ อายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน ตำรวจที่มีจิตลักษณะต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้าราชการตำรวจที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ ปัจจัยทางจิตสังคมที่เป็นตัวทำนายจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองและการสนับสนุนจากประชาชนสามารถร่วมกันทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจได้ ร้อยละ 55.9 โดยตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจได้มากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง

งานวิจัยปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อจิตสาธารณะ

จากการศึกษาค้นคว้าผู้ศึกษาพบว่า มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกับเรื่องที่สนใจศึกษาคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา เช่น งานวิจัยของ สิรินาถ วารินสุข, ไชยรัตน์ ปราณี และสุพัฒนา หอมบุปผา (2557) ที่ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะพร้อมกับสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 384 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

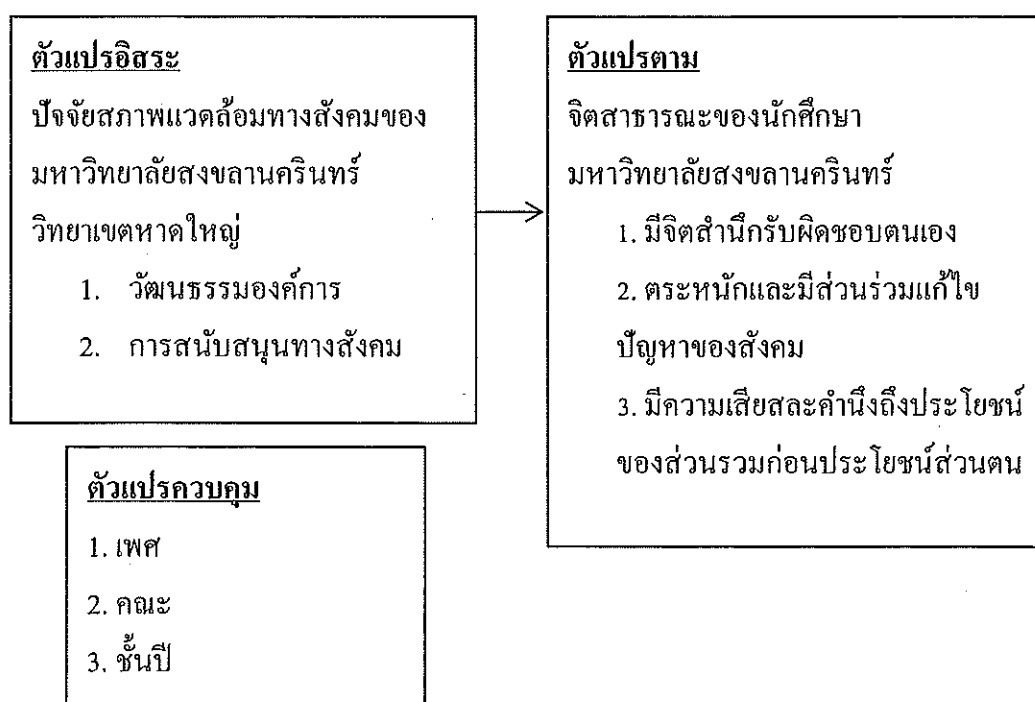
1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับเหมาะสมมากและมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับนานๆ ครั้ง

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านพฤติกรรมครูและด้านอาคารสถานที่

3. ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะได้แก่ ตัวแปรพยากรณ์ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน และด้านพฤติกรรมครู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แนวคิดและหลักการจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์ประกอบกับบริบทของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ด้านจิตสาธารณะ และประสบการณ์โดยตรงจากการรับผิดชอบงานด้านพัฒนานักศึกษา คาดว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมน่าจะมีผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยประกอบด้วย 2 ปัจจัยที่ผู้ศึกษาสนใจทำการศึกษา คือ วัฒนธรรมองค์การ และการสนับสนุนทางสังคม ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งศึกษาระดับจิตสาธารณะของ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ระดับปริญญาตรี ทุกคนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2-4 ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 10,980 คน (ข้อมูลจาก กองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ณ วันที่ 25 มีนาคม 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2-4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 386 คน คำนวณด้วยวิธีของ Taro Yamane โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาทุกชั้นปี จากทุกคณะตามสัดส่วนนักศึกษาที่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะตามที่กำหนดไว้ใน โครงสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งนักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมตามประกาศมหาวิทยาลัย โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) คิดเป็นร้อยละ 3.51 ของจำนวนนักศึกษาแต่ละคณะ มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (ประคอง กรรณสูตร, 2538 อ้างถึงใน อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2553) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดจากการสุ่มตัวอย่างเท่าที่ยอมรับได้

ในการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ให้ความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5 ซึ่งสามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$n = \frac{10,980}{1 + 10,980(0.05)^2}$$

$$= 385.94$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 386 คน คิดเป็นร้อยละ 6.15 ของประชากรทั้งหมด
คำนวณได้

$$\text{อัตราร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากร} = \frac{386 * 100}{10,980} = 3.51$$

จากการคำนวณโดยใช้อัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.51 ต่อกุ่มประชากรในแต่ละกลุ่มเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 386 คน จากประชากร 10,980 คน

2. กำหนดจำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยคิดร้อยละ 3.51 ของแต่ละกลุ่ม แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะ

คณะที่ศึกษา	จำนวนนักศึกษา แยกตามชั้นปี (คน)				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง แยกตามชั้นปี (คน)			
	2	3	4	รวม	2	3	4	รวม
1. การแพทย์แผนไทย	108	94	59	261	4	3	2	9
2. ทรัพยากรธรรมชาติ	269	277	350	896	10	10	12	32
3. ทันตแพทยศาสตร์	44	48	57	149	2	2	2	6
4. เทคนิคการแพทย์	52	51	78	181	2	2	2	6
5. นิติศาสตร์	189	115	121	425	7	4	4	15
6. พยาบาลศาสตร์	164	217	161	542	6	7	6	19
7. แพทยศาสตร์	230	236	218	684	8	8	8	24
8. เกษัตริศาสตร์	115	129	130	374	4	4	5	13
9. วิทยาการจัดการ	738	762	622	2122	26	26	22	74
10. วิทยาศาสตร์	581	641	614	1836	20	22	22	64

ตาราง 3 (ต่อ)

คณะที่ศึกษา	จำนวนนักศึกษา แยกตามชั้นปี (คน)				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง แยกตามชั้นปี (คน)			
	2	3	4	รวม	2	3	4	รวม
11. วิศวกรรมศาสตร์	534	492	763	1789	19	17	27	63
12. ศิลปศาสตร์	322	239	265	826	11	9	9	29
13. เศรษฐศาสตร์	114	135	144	393	4	5	5	14
14. อุตสาหกรรมเกษตร	103	101	148	352	4	4	5	13
15. วิทยาลัยนานาชาติ	28	34	40	102	1	1	1	3
16. สัตวแพทย์	23	25	0	48	1	1	0	2

ที่มา : กองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 25 มีนาคม 2561

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร และการสนับสนุนทางสังคม แล้วจึงศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยอาศัยข้อมูลต่อไปนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร จากการวิจัย หนังสือ บทความ แนวคิด ทฤษฎี จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ จิตสาธารณะ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมองค์กร และการสนับสนุนทางสังคม
2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่พัฒนาต่อจากแบบวัดของนักวิจัยที่ทำการศึกษาใกล้เคียงกัน คือ แบบแบบวัดจิตสาธารณะและแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของ อ้อมใจ วงษ์มณฑา แบบวัดวัฒนธรรมองค์กรของข้าราชการตำรวจ โกศล มีความดีนำมาปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ และกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ คณะ ชั้นปีที่ศึกษา คำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ตามตัวเลือกที่กำหนด

ตอนที่ 2 แบบวัดการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ โดยนำเอาแบบวัดการมีจิตสาธารณะของอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามและเนื้อหา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัดประเมินค่า (Rating Scale) ตามมาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale อ้างถึงใน อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2553) โดยกำหนดให้เกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ “ปฏิบัติเป็นประจำ” ถึง “ไม่เคยปฏิบัติ” ครอบคลุมองค์ประกอบของพฤติกรรม 3 ด้าน ดังนี้

1. มีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง
2. ตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม
3. มีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน

ระดับปฏิบัติของการการมีจิตสาธารณะที่แสดงออกทางพฤติกรรม

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง ปฏิบัติดังข้อความนี้ทุกครั้ง
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติดังข้อความนี้เกือบทุกครั้ง
ปฏิบัติเป็นครั้งคราว	หมายถึง ปฏิบัติดังข้อความนี้เป็นบางครั้ง
ปฏิบัติน้อยครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติดังข้อความนี้น้อยครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติดังข้อความนี้เลย

ตอนที่ 3 แบบวัดปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยสอบถามเกี่ยวกับ วัฒนธรรมองค์กร และการสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย

วัฒนธรรมองค์กร	จำนวน	10	ข้อ
การสนับสนุนทางสังคม	จำนวน	10	ข้อ

โดยกำหนดเกณฑ์การใช้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งจะมีเกณฑ์การให้คะแนนตามความคิดเห็นจำนวน 5 ระดับ และมีความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง เมื่อท่านพิจารณาข้อความแล้ว เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เมื่อท่านพิจารณาข้อความแล้ว เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เมื่อท่านพิจารณาข้อความแล้ว เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เมื่อท่านพิจารณาข้อความแล้ว เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เมื่อท่านพิจารณาข้อความแล้ว เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

วิธีการพัฒนาเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านวัฒนธรรมองค์กร และการสนับสนุนทางสังคม เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ โดยกำหนดขอบข่ายและประเด็นของคำถาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการศึกษา

2. พัฒนาเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัดเกี่ยวกับ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มี 4 ตอน คือ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล แบบวัดจิตสาธารณะ แบบวัดปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ และแบบสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะแก่นักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบวัดการมีจิตสาธารณะของอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามวัดระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ครอบคลุมองค์ประกอบของพฤติกรรม 3 ด้าน คือ มีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง ตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม มีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน และได้นำเอาแบบวัดวัฒนธรรมของข้าราชการตำรวจ โกศล มีความดี (2547) มาปรับปรุงข้อคำถาม และเนื้อหาให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ มาวัดวัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา และนำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของ อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) มาปรับปรุงข้อคำถามและเนื้อหาให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ มาวัดการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา

3. นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักวิชา

4. เสนอร่างแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านกิจการนักศึกษาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและปรับแก้แบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ และนำไปสุ่มเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 25 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการของครอนบัท (Cronbach) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.862

5. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมและดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการทางสถิติต่างๆที่ใช้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลจากประชากรที่ได้มาบันทึกข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Product and Service Solutions) ซึ่งกำหนดขั้นตอนไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์จิตสภาวะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อทดสอบเปรียบเทียบระดับการมีจิตสภาวะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นภาพรวมและแต่ละพฤติกรรม เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้คะแนน 5 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้คะแนน 4 คะแนน
ปฏิบัติเป็นครั้งคราว	ให้คะแนน 3 คะแนน
ปฏิบัติน้อยครั้ง	ให้คะแนน 2 คะแนน

ไม่เคยปฏิบัติ ให้คะแนน 1 คะแนน

สำหรับเกณฑ์การแปลค่าระดับการมีจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยสูตรการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น (ประกอบ กรรณสูตร, 2538 อ้างถึงใน ธรรมนูญ สัสดี, 2556) จะแบ่งระดับจิตสาธารณะออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จากอันตรภาคดังกล่าว สามารถแบ่งระดับจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยกำหนดค่าเฉลี่ยผลรวมเป็น 5 ช่วง ซึ่งแบ่งระดับได้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.21-5.00	หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.41-4.20	หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.61-3.40	หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.81-2.60	หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.80	หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร และการสนับสนุนทางสังคม ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อทดสอบเปรียบเทียบระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นภาพรวมและแต่ละปัจจัยเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

จากอันตรภาค สามารถแบ่งระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยกำหนดค่าเฉลี่ยผลรวมเป็น 5 ช่วง ซึ่งแบ่งระดับได้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00	หมายความว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20	หมายความว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40	หมายความว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60	หมายความว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80	หมายความว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางและคำบรรยายเกณฑ์การแปลผลความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่มีปัจจัยสภาพแวดล้อมแตกต่างกันกำหนดเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของฮิงเก้น (Hinkle, Wiersma and Jurs, 1982 : 110) ดังนี้

- 0.90 ถึง 1.00 (-0.90 ถึง -1.00) ค่าความสัมพันธ์ทางบวก (ทางลบ) อยู่ในระดับสูงมาก
- 0.70 ถึง 0.90 (-0.70 ถึง -0.90) ค่าความสัมพันธ์ทางบวก (ทางลบ) อยู่ในระดับสูง
- 0.50 ถึง 0.70 (-0.50 ถึง -0.70) ค่าความสัมพันธ์ทางบวก (ทางลบ) อยู่ในระดับปานกลาง
- 0.30 ถึง 0.50 (-0.30 ถึง -0.50) ค่าความสัมพันธ์ทางบวก (ทางลบ) อยู่ในระดับต่ำ
- 0.00 ถึง 0.30 (-0.00 ถึง -0.30) ค่าความสัมพันธ์ทางบวก (ทางลบ) อยู่ในระดับต่ำมาก

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

ตอนที่ 6 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จากคำถามปลายเปิด ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ขอเสนอหัวข้อ ได้แก่ สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดการเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	หมายถึง	จำนวนประชากร
n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
B (Beta)	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน
R	หมายถึง	ค่าที่แสดงระดับของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระ ทั้งหมดกับตัวแปรตาม ซึ่งเรียกว่าค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	หมายถึง	ค่าที่แสดงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตาม
Adjusted R^2	หมายถึง	ค่า R^2 ที่ปรับแก้แล้ว
t	หมายถึง	ค่าสถิติ Independent Sample t-test
F	หมายถึง	ค่าสถิติ F (F-test)
P	หมายถึง	ความน่าจะเป็น (ระดับนัยสำคัญ) (p-value)
*	หมายถึง	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**	หมายถึง	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
***	หมายถึง	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิต
สาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษา
ตามลำดับวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขล
านครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำแนกตามตัวแปร เพศ คณะ และชั้นปี
2. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
3. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม
ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
4. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 386 คน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ
แบบสอบถามจำแนกตามตัวแปรเพศ คณะ และชั้นปีที่ศึกษา ดังตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 จำนวนร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำแนกตามตัวแปรเพศ คณะ และชั้นปี

n = 386 คน		
ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	126	32.6
หญิง	260	67.4
2. คณะ		
การแพทย์แผนไทย	9	2.3
ทรัพยากรธรรมชาติ	32	8.3
ทันตแพทยศาสตร์	6	1.6
เทคนิคการแพทย์	6	1.6
นิติศาสตร์	15	3.9
พยาบาลศาสตร์	19	4.9
แพทยศาสตร์	24	6.2
เภสัชศาสตร์	13	3.4
วิทยาการจัดการ	74	19.1
วิทยาศาสตร์	64	16.6
วิศวกรรมศาสตร์	63	16.3
ศิลปศาสตร์	29	7.5
เศรษฐศาสตร์	14	3.6
อุตสาหกรรมเกษตร	13	3.4
วิทยาลัยนานาชาติ	3	0.8
สัตวแพทย์	2	0.5
3. ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 2	129	33.4
ชั้นปีที่ 3	125	32.4
ชั้นปีที่ 4	132	34.2

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิงจำนวน 260 คิดเป็นร้อยละ 67.4 และเป็นเพศชาย 126 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 จำแนกตามสัดส่วนนักศึกษาจาก 16 คณะ มากที่สุดคือ คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 รองลงมาคือ คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 คณะทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 คณะนิติศาสตร์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 คณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 คณะอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 คณะการแพทย์แผนไทย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 คณะทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 คณะเทคนิคการแพทย์จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 วิทยาลัยนานาชาติ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 และน้อยที่สุดคือคณะสัตวแพทย์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 จำแนกตามสัดส่วนนักศึกษาในแต่ละชั้นปีที่ศึกษา มีนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่และจิตสาธารณะของนักศึกษา

โดยผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเรียงลำดับตามรายวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์ระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษารายด้าน พบว่า ด้านมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 รองลงมา คือ ด้านการมีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของจิตสาธาณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ด้าน ที่	พฤติกรรม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับจิตสาธาณะ
1.	ด้านมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง	4.25	0.48	ระดับมากที่สุด
2.	ด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา ของสังคม	3.87	0.59	ระดับมาก
3.	ด้านการมีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของ ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว	4.07	0.56	ระดับมาก
ภาพรวม		4.06	0.44	ระดับมาก

ผลการวิเคราะห์จิตสาธาณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
หาดใหญ่ จำแนกเป็นรายด้าน

1) ระดับจิตสาธาณะด้านมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์ระดับจิตสาธาณะด้านมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.25 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักศึกษาไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.41 รองลงมา คือ นักศึกษามีความรับผิดชอบในสิ่งที่ทำ กล้ายอมรับผิดและรับการลงโทษ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.34 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุดในทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 รายละเอียดดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับจิตสาธารณะด้านมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	$\bar{x}$	SS.D.	ระดับจิตสาธารณะ
ด้านมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง				
1.	นักศึกษาทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุดในทุกด้าน	4.09	0.65	ระดับมาก
2.	นักศึกษปฏิบัติตามกฎหมาย ตามระเบียบและวินัย นักศึกษาของมหาวิทยาลัย	4.17	0.69	ระดับมาก
3.	นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ ก้ายอมรับผิด และรับการลงโทษ	4.34	0.67	ระดับมากที่สุด
4.	นักศึกษารู้จักสำนึกผิดและแก้ไขในสิ่งผิด	4.27	0.64	ระดับมากที่สุด
5.	นักศึกษาไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น	4.41	0.67	ระดับมากที่สุด
รวม		4.25	0.48	ระดับมากที่สุด

2) ระดับจิตสาธารณะด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์ระดับจิตสาธารณะด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักศึกษามีความตระหนักว่าตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ของสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.35 รองลงมา คือ นักศึกษานำปัญหาของสังคมที่ได้รับรู้มาคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาชักชวนให้บุคคลอื่นทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65

ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับจิตสาธารณะของนักศึกษาด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรม	$\bar{x}$	SD	ระดับจิต สาธารณะ
ด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม				
6.	นักศึกษามีความตระหนักว่าตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ของสังคม	4.35	0.67	ระดับมากที่สุด
7.	นักศึกษานำปัญหาของสังคมที่ได้รับรู้มาคิดวิเคราะห์ สาเหตุและแนวทางในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา	3.88	0.76	ระดับมาก
8.	นักศึกษาลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาต่างๆของสังคม	3.78	0.79	ระดับมาก
9.	นักศึกษาชักชวนให้บุคคลอื่นทำกิจกรรมเพื่อแก้ไข ปัญหาของสังคม	3.65	0.86	ระดับมาก
10.	นักศึกษาตักเตือนหรือห้ามปรามเมื่อพบเห็นบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่สร้างปัญหาให้สังคม	3.73	0.81	ระดับมาก
รวม		3.87	0.59	ระดับมาก

3) ระดับจิตสาธารณะด้านการมีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์ระดับจิตสาธารณะด้านการมีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักศึกษาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.17 รองลงมา คือ นักศึกษาลดความเห็นแก่ตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือนักศึกษาสละความสุขของตนเองและพวกพ้องเพื่อความสงบสุขของสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับจิตสาธารณะด้านการมีความเสียสละ คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัวของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ข้อที่	ลักษณะพฤติกรรม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับจิตสาธารณะ
ด้านการมีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว				
11.	นักศึกษาลดความเห็นแก่ตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมได้	4.11	0.71	ระดับมาก
12.	นักศึกษาสละความสุขของตนเองและพวกพ้อง เพื่อความสงบสุขของสังคม	3.99	0.72	ระดับมาก
13.	นักศึกษายินดีสละความรู้ ความสามารถ และแรงกายเพื่อเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับส่วนรวม	4.04	0.72	ระดับมาก
14.	นักศึกษาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	4.17	0.68	ระดับมาก
15.	นักศึกษาคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัวเสมอ	4.04	0.67	ระดับมาก
รวม		4.07	0.56	ระดับมาก

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทั้งด้านวัฒนธรรมองค์กรและด้านการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และ 3.93 ตามลำดับ ดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยภาพรวม

ข้อ	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัจจัยสภาพแวดล้อม
1	วัฒนธรรมองค์การ	4.03	0.58	ระดับมาก
2	การสนับสนุนทางสังคม	3.93	0.62	ระดับมาก
	ภาพรวม	3.98	0.56	ระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำแนกเป็นรายด้าน

1) ระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านวัฒนธรรมองค์การ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านวัฒนธรรมองค์การ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า วัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” เป็นวัฒนธรรมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.41 รองลงมาคือ วัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” เอื้อให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เพื่อนนักศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รายละเอียดดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม
ด้านวัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ข้อ	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัจจัย สภาพแวดล้อม
วัฒนธรรมองค์การ				
1.	วัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” เป็น วัฒนธรรมที่ดี	4.41	0.678	ระดับมากที่สุด
2.	วัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” เอื้อ ให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ	4.25	0.761	ระดับมากที่สุด
3.	มหาวิทยาลัยได้มีการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรม องค์การ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” ให้นักศึกษารับทราบอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง	4.05	0.811	ระดับมาก
4.	มหาวิทยาลัยมีการสร้างบรรยากาศทางกายภาพเพื่อ เน้นย้ำให้นักศึกษาตระหนักถึงวัฒนธรรมองค์การ	4.02	0.809	ระดับมาก
5.	การมอบรางวัลแก่ผู้ทำประโยชน์เพื่อเพื่อนมนุษย์ใน โอกาสต่างๆเป็นการสร้างคุณค่าและกระตุ้นให้ นักศึกษาเห็นความสำคัญของการทำประโยชน์เพื่อ ผู้อื่น	4.08	0.823	ระดับมาก
6.	ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร มหาวิทยาลัยเป็น แบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมองค์การ ของมหาวิทยาลัย	3.90	0.844	ระดับมาก
7.	เพื่อนนักศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน ตามวัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัย	3.82	0.776	ระดับมาก
8.	หน่วยงานต่างๆในมหาวิทยาลัยนำวัฒนธรรมองค์การ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็น แนวปฏิบัติในการดำเนินงาน	3.87	0.804	ระดับมาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัจจัย สภาพแวดล้อม
9.	หน่วยงานด้านพัฒนาการศึกษาได้นำวัฒนธรรม องค์กร “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็นเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษา	3.92	0.797	ระดับมาก
10.	องค์กรกิจกรรมนักศึกษาได้นำวัฒนธรรมองค์กร “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็น แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักศึกษา	3.99	0.745	ระดับมาก
	รวม	4.03	0.577	ระดับมาก

1) ระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านการสนับสนุนทางสังคม ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านการสนับสนุนทางสังคม ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การกำหนดให้จิตสาธารณะเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นการสนับสนุนการพัฒนาจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.09 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยให้อิสระแก่นักศึกษาในการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ กิจกรรมด้านจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะที่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 รายละเอียดดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ การสนับสนุนทางสังคม

ข้อที่	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัจจัยสภาพแวดล้อม
การสนับสนุนทางสังคม				
11.	มหาวิทยาลัยมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนานักศึกษาให้มีจิตสาธารณะ	3.93	0.758	ระดับมาก
12.	การกำหนดให้จิตสาธารณะเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นการสนับสนุนการพัฒนาจิตสาธารณะ	4.09	0.729	ระดับมาก
13.	การจัดตั้งหน่วยงานด้านส่งเสริมจิตสาธารณะ เป็นการสนับสนุนการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา	4.00	0.764	ระดับมาก
14.	มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้องค์กรกิจกรรมนักศึกษามีกระบวนการบริหารจัดการกิจกรรมด้านจิตสาธารณะที่มีคุณภาพ	3.99	0.774	ระดับมาก
15.	มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะที่เพียงพอ	3.82	0.887	ระดับมาก
16.	มหาวิทยาลัยมีบุคลากรที่มีความชำนาญในกิจกรรมด้านต่างๆคอยให้คำปรึกษาและดูแลการจัดกิจกรรมด้านจิตสาธารณะอย่างใกล้ชิด	3.91	0.819	ระดับมาก
17.	มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะที่เพียงพอ	3.81	0.847	ระดับมาก
18.	มหาวิทยาลัยมีความพร้อมที่จะสนับสนุนกิจกรรมด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา	3.91	0.842	ระดับมาก
19.	มหาวิทยาลัยให้อิสระแก่นักศึกษาในการคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมด้านจิตสาธารณะ	4.01	0.798	ระดับมาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัจจัย สภาพแวดล้อม
20.	มหาวิทยาลัยมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักศึกษาที่มีจิตสาธารณะ	3.92	0.869	ระดับมาก
	รวม	3.93	0.621	ระดับมาก

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์การ และการสนับสนุนทางสังคม และตัวแปรตาม คือ การมีจิตสาธารณะของนักศึกษา ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 12 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านวัฒนธรรมองค์การด้านการสนับสนุนทางสังคม กับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ตัวแปร	จิตสาธารณะ ของนักศึกษา	วัฒนธรรมองค์การ	การสนับสนุน ทางสังคม	VIFs
$\bar{x}$	4.06	4.03	3.93	
S.D.	0.44	0.58	0.62	
จิตสาธารณะของนักศึกษา		.56***	.46***	
วัฒนธรรมองค์การ			.75***	2.31
การสนับสนุนทางสังคม				2.31

***มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 12 พบว่าตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเกิดเป็น Multicollinearity ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีค่า 2.31 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 5 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา (Bowerman and O'Connell, 1990 อ้างถึงใน อิศรัฎฐ์ รินไชสง, 2558) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมกับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า วัฒนธรรมองค์กรและการสนับสนุนทางสังคม กับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.56 และ 0.46 ตามลำดับ

จากนั้นได้ดำเนินการวิเคราะห์การถดถอยแบบอย่างง่ายของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการสนับสนุนทางสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ดังรายละเอียดในตาราง 13 ตาราง 14 และตาราง 15

ตาราง 13 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภาพรวมที่มีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ	B	S.E.	Beta	t	Sig
จิตสาธารณะของนักศึกษา					
ค่าคงที่	2.345	0.136		17.188	.001
ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	0.432	0.034	0.546	755 .12	.001
R = .55 R ² = .30 Adj R ² = .30					

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 พบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภาพรวมส่งผลเชิงบวกต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ

0.546 โดยปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภาพรวมมีอิทธิพลในการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้ร้อยละ 30

ตาราง 14 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านวัฒนธรรมองค์การ ที่มีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิต สาธารณะ	B	S.E.	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	2.314	0.132		17.519	.001
วัฒนธรรมองค์การ	0.435	0.032	0.565	13.408	.001

R = .57 R² = .32 Adj R² = .32

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 พบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านวัฒนธรรมองค์การ ส่งผลเชิงบวกต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .565 โดยปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านวัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลในการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้ร้อยละ 32

ตาราง 15 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านการสนับสนุนทางสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิต สาธารณะ	B	S.E.	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	2.769	0.129		21.416	.001
การสนับสนุนทางสังคม	0.330	0.032	0.461	10.169	.001

R = .46 R² = .21 Adj R² = .21

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 พบว่าการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านการสนับสนุนทางสังคมส่งผลเชิงบวกต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .461 โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านการสนับสนุนทางสังคม มีอิทธิพลในการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้ร้อยละ 21

2. 4 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อแนวทางการการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สามารถสรุปได้ดังตาราง 16

ตารางที่ 16 ค่าความถี่ข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อแนวทางการการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ข้อที่	ความเห็นของนักศึกษาต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะ	ความถี่
ด้านการสนับสนุนทางสังคม		
1.	มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการและกิจกรรมด้านจิตสาธารณะให้มากขึ้น	22
2.	ควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ ในการให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในการจัดโครงการอย่างเพียงพอ	15
3.	มหาวิทยาลัยควรมีสถานที่ที่เหมาะสมเอื้อกับการจัดกิจกรรมที่หลากหลายของนักศึกษา อุปกรณ์ที่ครบถ้วนหลากหลาย และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	12
4.	อยากให้องค์กรกิจกรรมปรับรูปแบบกิจกรรมด้านจิตสาธารณะที่น่าสนใจมากขึ้น จัดโครงการหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ นักศึกษามีได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะที่หลากหลายตามความสนใจ	11
5.	ควรมีการจัดระบบงบประมาณที่ชัดเจน โปร่งใส ส่งเสริมระบบการตรวจสอบ	3
6.	มหาวิทยาลัยควรมีการจัดโครงการเพื่อเชิดชูและให้รางวัลเพื่อสร้างกำลังใจแก่ผู้ที่มีจิตสาธารณะ	2
รวม		65

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	ความเห็นของนักศึกษาต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะ	ความถี่
ด้านวัฒนธรรมองค์กร		
7.	มหาวิทยาลัยควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารวัฒนธรรมจากการเขียนและประกาศ เป็นการปฏิบัติเป็นแบบอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งโดยผู้บริหาร บุคลากร และนักศึกษา	6
8.	มหาวิทยาลัยควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และสื่อสารวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้ให้นักศึกษารับรู้ เข้าใจและปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรได้อย่างถูกต้อง	1
รวม		7
ด้านอื่นๆ		
9.	มหาวิทยาลัยควรมีระบบการรับฟังความต้องการของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ	4
10.	มหาวิทยาลัยควรออกแบบโครงการและกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถนำความรู้วิชาการในด้านที่ศึกษามาประยุกต์ใช้ในการทำจัด โครงการและกิจกรรมจิตสาธารณะ	2
รวม		6

จากตารางที่ 16 พบว่าความเห็นของนักศึกษาต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่านักศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่ามหาวิทยาลัยควรสนับสนุนงบประมาณในการจัด โครงการและกิจกรรมด้านจิตสาธารณะให้มากขึ้นมากที่สุด รองลงมา คือ ควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในการจัด โครงการอย่างเพียงพอ และมหาวิทยาลัยควรมีสถานที่ที่เหมาะสมเอื้อกับการจัดกิจกรรมที่หลากหลายของนักศึกษา อุปกรณ์ที่ครบถ้วนหลากหลาย และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และเพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 386 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีคำถามทั้งหมด 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะแก่นักศึกษา นำข้อมูลที่ได้ครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน 386 ชุด มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS Amos 21.0 หาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 386 คน ซึ่งสามารถเก็บแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ได้ครบทั้งจำนวน 386 ชุด โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.4 โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ มากที่สุดจำนวน 74 คน ซึ่งเป็นไปตามการแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนนักศึกษาในแต่ละคณะ และจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ชั้นปี มีจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 129 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 125 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 132 คน

สรุปการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.25 รองลงมาคือ ด้านการมีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวัฒนธรรมองค์การ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และ 3.93 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า จากการวิเคราะห์ถดถอยแบบอย่างง่าย เพื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา โดยใช้ค่า Beta พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยภาพรวมส่งผลเชิงบวกต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.546 โดยปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภาพรวม มีอิทธิพลในการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้ร้อยละ 30 และเมื่อแยกวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านวัฒนธรรมองค์การส่งผลเชิงบวกต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.565 มีอิทธิพลในการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้ร้อยละ 32 และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านการสนับสนุนทางสังคมส่งผลเชิงบวกต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.461 มีอิทธิพลในการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้ร้อยละ 21

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
1. นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก	✓	
2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก	✓	
3. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ	✓	

ตาราง 17 จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามสมมติฐานของการวิจัยดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก

จากการวิจัยพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก โดยมีพฤติกรรมด้านมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านการมีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน และด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ได้ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา และศึกษาแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้แก่นักศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่าระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วทัญญู หมัดซูโชติ (2558) ที่ได้ทำการศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับอนุปริญญา และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของวิทยาลัยชุมชนปัตตานี ที่มีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1-2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 295 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับอนุปริญญาวิทยาลัยชุมชนปัตตานี มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง โดยพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมและพฤติกรรมเสียสละต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมาคือ การมีพฤติกรรมมุ่งมั่นพัฒนาสังคม

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก

จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านวัฒนธรรมองค์การมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริ สุข นาคะเสนีย์ , ชุติ ปัญจะพลินกุล และ ศศิวิมล โมอ่อน (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จากกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 230 คน พบว่าปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ได้ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา และศึกษาแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้แก่นักศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความเห็นว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ด้านการสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิจัยพบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ส่งผลเชิงบวกต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลในการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิรินาฏ วารินสุข, ไชยรัตน์ปราณี และสุพัฒนา หอมบุปผา (2557) ที่ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ ซึ่งพบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะพร้อมกับสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

นอกจากนี้ จากการวิจัยยังพบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านวัฒนธรรมองค์การ ของมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ส่งผลเชิงบวกต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีอิทธิพลในการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล มีความดี (2547) ที่ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การสูงมีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การต่ำ และผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านการสนับสนุนทางสังคมของมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ส่งผลเชิงบวกต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลในการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญานนท์ ศรีโท (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว ซึ่งพบว่า การสนับสนุนทางสังคมนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริสุข นา คะเสนีย์ และคณะ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งพบว่าปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจาก

ครอบครัว การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย การสนับสนุนจากชุมชน และการสนับสนุนจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. มหาวิทยาลัยควรมีการส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาให้สูงขึ้น โดยนำลักษณะพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาที่อยู่ในระดับมากที่สุด เช่น การไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น การมีความตระหนักว่าตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม หรือการมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ทำ กล้ายอมรับผิดและรับการลงโทษ เป็นพื้นฐานต่อยอดการพัฒนาให้มีความต่อเนื่อง และควรเพิ่มการพัฒนาลักษณะพฤติกรรมจิตสาธารณะบางประการที่นักศึกษายังมีน้อย เช่น การชักชวนให้บุคคลอื่นทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของสังคม การตักเตือนหรือห้ามปรามเมื่อพบเห็นบุคคลอื่นมีพฤติกรรมที่สร้างปัญหาให้สังคม การลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆของสังคม ให้มากขึ้น

2. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ควรส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ทั้งด้านวัฒนธรรมองค์การและด้านการสนับสนุนด้านทรัพยากรจากทางมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากทั้งสองด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างสูงกับการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

3. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ควรสร้างและสื่อสารวัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัย ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” ให้นักศึกษาทุกคนรับรู้อย่างทั่วถึง โดยจากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านวัฒนธรรมองค์การมี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ซึ่งปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัลที่มีช่องทางการสื่อสารมากมายหลายรูปแบบ มหาวิทยาลัยจึงควรเลือกรูปแบบการประชาสัมพันธ์และสื่อสารผ่านช่องทางที่ทันสมัย น่าสนใจ และเข้าถึงนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เช่น ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนจากครอบครัว การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา อันจะได้นำมาเป็นข้อมูลมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาต่อไป
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนักศึกษาที่ผ่านและและไม่ผ่านกระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะที่จัดขึ้น โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น ผู้นำนักศึกษา หรือนักศึกษาที่ไม่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมด้านจิตสาธารณะเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา

บรรณานุกรม

- กองทุนเวลาเพื่อสังคม. 2558. แนวทางการสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย. [Online]. จาก <http://timebanksociety.org/blog/> [สืบค้น 22 มีนาคม 2561]
- การุณย์ เจริญบุบผา และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2559). วัฒนธรรมองค์กรและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- โกศล มีความดี. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เครือข่ายจิตอาสา. 2560. อาสา (ไม่) สมัยคร (เล่น). ค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2561, จาก <https://www.facebook.com/Jitasa/posts/>
- เครือข่ายจิตอาสา. (2556). การสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย. ค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2561, จาก <http://www.volunteerspirit.org/?p=25934>
- จิราภรณ์ เกตุแก้ว. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทร์จิรา มูลเมือง. (2535). การเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิตนักศึกษาต่างสาขาวิชา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาย โพธิ์สิตา และคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกสาธารณะต่อสาธารณะสมบัติ : ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐกร นิยมเมฆา และมาลี สบายยิ่ง. (2557). ผลการเข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพัฒนาการศึกษามูลนิธิ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ในวารสารศิลปศาสตร์. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์. (2556). ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธัญศญา ธรรมิสกุล. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ.
- นัยนา อ่างสันติกุล. (2522). การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิคม ทาแดง. (2543). การจัดการประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน ในเอกสารการสอนชุดวิชา
พฤติกรรมศาสตร์การสอนปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญญานนท์ ศรีโท. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา
มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรีณ บุญฉวย. (2556). วัฒนธรรมองค์กร องค์การการเรียนรู้กับประสิทธิผลองค์การของ ศาลยุติธรรม: ตัว
แบบสมการโครงสร้าง. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พระไพศาล วิสาโล. (2544). วิธีสังคมไทย ชุดที่ 4 ประชาสังคมและวัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพมหานคร: เรือน
แก้วการพิมพ์.
- พระอโนชา สิมพา. (2553). ทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ.
- พรพรม พรรคพวก. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยา
เขตกรุงเทพมหานครวันออก กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรา บุญมาน้ำ และสมควร ทรัพย์บำรุง. (2551). สภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาของ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพบูรณ์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). สำนักไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิบูรณะ
ชนบทแห่งประเทศไทย.
- ภาสุดา ภาคาผล. (2556). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการ
สังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2559). อัตลักษณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2561). งบประมาณรายจ่ายที่สอดคล้องกับทิศทาง นโยบาย และแนวทางการ
จัดทำงบประมาณรายจ่ายที่มหาวิทยาลัยกำหนด ประจำปีงบประมาณ 2561. สงขลา:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช. (2555). ความพึงพอใจ
ของนักศึกษาต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายใน มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระ
เกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2555. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทย
บริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช.

- ยุทธนา วรณปีติกุล. (2542). **สำนึกพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม.**
กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิเรียนรู้และพัฒนาสังคม.
- รัฐบาลไทย. 2559. **ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี.** กรุงเทพมหานคร: รัฐบาลไทย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **จิตสาธารณะ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- เรียม นมรักษ์. (2552). **การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัญญู หมัดชูโชติ. (2558). **จิตสาธารณะของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนปัตตานี.** สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วลัยทิพย์ เปรมทวีธนา โชต. (2557). **การศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา กับคุณลักษณะ ด้านจิตอาสาของนิสิตนักศึกษา.** นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2547). **วัฒนธรรมและนวัตกรรมความคิดเชิงระบบเพื่อการพัฒนาองค์กร.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิมลมาศ ฟูบินทร์ และณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2558). **การพัฒนาแบบวัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในห้องเรียนระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภ นาเมืองรักษ์. (2553). **การศึกษาจิตสาธารณะในการทำงานอาสาสมัครของบุคลากรในคณะกรรมการ สภาพัฒนาสังคมภาคประชาชนกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ศิริสุข นาคะเสนีย์, ชุติ ปัญจะผลินกุล และศศิวิมล โมอ่อน. (2557). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตน โกสินทร์.
- สนารัตน์ กลิ่นชื่น. (2556). **วัฒนธรรมองค์กรที่มีอิทธิพลต่อวิธีปฏิบัติเชิงบริหาร การพัฒนาซอฟต์แวร์โดย มุมมองของบุคลากรทางด้านการพัฒนาซอฟต์แวร์.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์.
- สิรินาฏ วารินสุข, ไชยรัตน์ปราณี และสุพัฒนา หอมบุปผา. (2557). **ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ ในวารสารเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ.** นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). **วาระการวิจัยแห่งชาติในวาระวิกฤติเพื่อฟื้นฟูชาติ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ สิ่งแวดล้อม.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวทางการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2560. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
- หฤทัย อาจปรุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณรัตน์ วงศ์ฉายา. (2552). การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดและจิตสาธารณะในวิชากิจกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อริยา คูหา และสุวิมล นราองอาจ. (2553). จิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุไรวรรณ คุ้มวงษ์. (2551). จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อิศรัฎฐ์ รินไชสง (2558). สถิติสำหรับการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ภาคผนวก 1
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**0แบบสอบถามปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่**

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของสารนิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จัดทำโดย นางสาวเยาวลักษณ์ คุณาวรรต นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจข้อมูลจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วย วัฒนธรรมองค์การและการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจนี้จะถูกนำไปใช้ในการศึกษา และข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ

แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 6 หน้า แบ่งคำถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะแก่นักศึกษา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและกรุณาใช้เวลาอันมีค่าของท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา และการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ตอนที่ 1 บัณฑิตยส่วนบุคคลของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

2. หญิง

2. คณะ

1. คณะวิทยาศาสตร์

2. คณะวิศวกรรมศาสตร์

3. คณะทรัพยากรธรรมชาติ

4. คณะอุตสาหกรรมเกษตร

5. คณะแพทยศาสตร์

6. คณะพยาบาลศาสตร์

7. คณะทันตแพทยศาสตร์

8. คณะเภสัชศาสตร์

9. คณะวิทยาการจัดการ

10. คณะศิลปศาสตร์

11. คณะเศรษฐศาสตร์

12. คณะนิติศาสตร์

13. คณะการแพทย์แผนไทย

14. คณะเทคนิคการแพทย์

15. คณะสัตวแพทย์

16. วิทยาลัยนานาชาติ

3. ชั้นปี

1. ชั้นปีที่ 2

2. ชั้นปีที่ 3

3. ชั้นปีที่ 4

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

คำชี้แจง แบบสอบถามในตอนที่ 2 มีทั้งหมด 15 ข้อ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		ประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นครั้งคราว	น้อยครั้ง	ไม่เคย
1. ด้านมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง						
1.	นักศึกษาทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุดในทุกด้าน					

ข้อที่	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		ประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นครั้ง คราว	ปฏิบัติ น้อย ครั้ง	ไม่ เคย
2.	นักศึกษาปฏิบัติตามกฎหมาย ตาม ระเบียบและวินัยนักศึกษาของ มหาวิทยาลัย					
3.	นักศึกษามีความรับผิดชอบในสิ่งที่ทำ กล้ายอมรับผิดและรับการลงโทษ					
4.	นักศึกษารู้จักสำนึกผิดและแก้ไขในสิ่ง ผิด					
5.	นักศึกษาไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของ ผู้อื่น					
2. ด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม						
6.	นักศึกษามีความตระหนักว่าตนเองเป็น สมาชิกคนหนึ่งของสังคม					
7.	นักศึกษานำปัญหาของสังคมที่ได้รับรู้ มาคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางใน การมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา					
8.	นักศึกษาลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมใน การแก้ไขปัญหาต่างๆของสังคม					
9.	นักศึกษาชักชวนให้บุคคลอื่นทำ กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของสังคม					
10.	นักศึกษาตักเตือนหรือห้ามปรามเมื่อพบ เห็นบุคคลอื่นมีพฤติกรรมที่สร้างปัญหา ให้สังคม					
3. การมีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว						
11.	นักศึกษาลดความเห็นแก่ตัวเพื่อ ประโยชน์ของส่วนรวมได้					

ข้อที่	ลักษณะพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		ประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นครั้ง คราว	ปฏิบัติ น้อย ครั้ง	ไม่ เคย
12.	นักศึกษาสละความสุขของตนเองและพวกพ้อง เพื่อความสงบสุขของสังคม					
13.	นักศึกษายินดีสละความรู้ ความสามารถ และร่างกายเพื่อเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับส่วนรวม					
14.	นักศึกษาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน					
15.	นักศึกษาคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัวเสมอ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา ประกอบด้วย วัฒนธรรมองค์การและการสนับสนุนทางสังคม คำชี้แจง แบบสอบถามในตอนที่ 3 มีทั้งหมด 20 ข้อ โปรดกาเครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
1. วัฒนธรรมองค์การ						
1.	วัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” เป็นวัฒนธรรมที่ดี					
2.	วัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” เอื้อให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ					

ข้อที่	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
3.	มหาวิทยาลัยได้มีการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมองค์กร “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” ให้นักศึกษารับทราบ					
4.	มหาวิทยาลัยมีการสร้างบรรยากาศทางกายภาพเพื่อเน้นย้ำให้นักศึกษาตระหนักถึงวัฒนธรรมองค์กร เช่น ป้ายจารึกข้อความ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” พระบรมสาทิสลักษณ์และพระบรมฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระราชบิดา เป็นต้น					
5.	การมอบรางวัลแก่ผู้ทำประโยชน์เพื่อเพื่อนมนุษย์ในโอกาสต่างๆเป็นการสร้างคุณค่าและกระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น					
6.	ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมองค์กรของมหาวิทยาลัย					
7.	เพื่อนนักศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมองค์กรของมหาวิทยาลัย					
8.	หน่วยงานต่างๆในมหาวิทยาลัยนำวัฒนธรรมองค์กร “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน					

ข้อที่	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
9.	หน่วยงานด้านพัฒนานักศึกษาได้นำวัฒนธรรมองค์การ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็นเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา					
10.	องค์กรกิจกรรมนักศึกษาได้นำวัฒนธรรมองค์การ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักศึกษา					
2. การสนับสนุนทางสังคม						
11.	มหาวิทยาลัยมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนานักศึกษาให้มีจิตสาธารณะ					
12.	การกำหนดให้จิตสาธารณะเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นการสนับสนุนการพัฒนาจิตสาธารณะ					
13.	การจัดตั้งหน่วยงานด้านส่งเสริมจิตสาธารณะ เช่น ศูนย์ส่งเสริมอาสาสมัครมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นการสนับสนุนการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา					
14.	มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้องค์กรกิจกรรมนักศึกษามีกระบวนการบริหารจัดการกิจกรรมด้านจิตสาธารณะที่มีคุณภาพ					

ข้อที่	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
15.	มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะที่เพียงพอ					
16.	มหาวิทยาลัยมีบุคลากรที่มีความชำนาญในกิจกรรมด้านต่างๆคอยให้คำปรึกษาและดูแลการจัดกิจกรรมด้านจิตสาธารณะอย่างใกล้ชิด					
17.	มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะที่เพียงพอ					
18.	มหาวิทยาลัยมีความพร้อมที่จะสนับสนุนกิจกรรมด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา					
19.	มหาวิทยาลัยให้อิสระแก่นักศึกษาในการคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์ กิจกรรมด้านจิตสาธารณะ					
20.	มหาวิทยาลัยมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักศึกษาที่มีจิตสาธารณะ					

ตอนที่ 4 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้างต่อแนวทางการการพัฒนาและสร้างจิตสาธารณะแก่นักศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ข้อเสนอแนะด้านวัฒนธรรมองค์กร

.....

ข้อเสนอแนะด้านการสนับสนุนทางสังคม

.....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

ภาคผนวก 2
ผลการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

**ผลการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของร่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่**

ผลการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของร่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านกิจการนักศึกษา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพจน์ โกวิทยา
ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 3) ดร.พนิดา สุขศรีเมือง
ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. ผลการตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการมีจิตสาธารณะของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ข้อที่	ลักษณะพฤติกรรม	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเอง						
1.	นักศึกษาทำตามบทบาทหน้าที่ ของตนเองอย่างดีที่สุดในทุกด้าน	1	1	1	1	-
2.	นักศึกษปฏิบัติตามกฎหมาย ตามระเบียบและวินัยนักศึกษา ของมหาวิทยาลัย	1	1	1	1	-

ข้อที่	ลักษณะพฤติกรรม	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
3.	นักศึกษามีความรับผิดชอบในสิ่งที่ทำ กล้ายอมรับผิดและรับการลงโทษ	1	1	1	1	-
4.	นักศึกษารู้จักสำนึกผิดและแก้ไขในสิ่งผิด	1	1	1	1	-
5.	นักศึกษาไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น	1	1	1	1	-
2. ด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม						
6.	นักศึกษามีความตระหนักว่าตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม	1	1	1	1	-
7.	นักศึกษานำปัญหาของสังคมที่ได้รับรู้มาคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา	1	1	1	1	-
8.	นักศึกษาลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของสังคม	1	1	1	1	-
9.	นักศึกษาชักชวนให้บุคคลอื่นทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวของสังคม	1	1	1	1	-
10.	นักศึกษาคัดค้านหรือห้ามปรามเมื่อพบเห็นบุคคลอื่นมีพฤติกรรมที่สร้างปัญหาให้สังคม	1	1	1	1	-
3. การมีความเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว						
11.	นักศึกษาลดความเห็นแก่ตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมได้	1	1	1	1	-

ข้อที่	ลักษณะพฤติกรรม	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
12.	นักศึกษาสละความสุขของตนเอง และพวกพ้อง เพื่อความสงบสุข ของสังคม	1	1	1	1	-
13.	นักศึกษายินดีสละความรู้ ความสามารถ และร่างกายเพื่อเข้า ร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ กับส่วนรวม	1	1	1	1	-
14.	นักศึกษาช่วยเหลือผู้อื่นด้วย ความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่ หวังผลตอบแทน	1	1	1	1	-
15.	นักศึกษาคำนึงถึงประโยชน์ของ ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว เสมอ	1	1	1	1	-

2. ผลการตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมของ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ข้อที่	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
1. วัฒนธรรมองค์กร						
1.	วัฒนธรรมองค์กรของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อน มนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” เป็น วัฒนธรรมที่ดี	1	1	1	1	-

ข้อที่	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
2.	วัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ว่า “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” เอื้อให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ	1	1	1	1	-
3.	มหาวิทยาลัยได้มีการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมองค์การ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” ให้นักศึกษารับทราบอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง	1	1	1	1	-
4.	มหาวิทยาลัยมีการสร้างบรรยากาศทางกายภาพเพื่อเน้นย้ำให้นักศึกษาตระหนักถึงวัฒนธรรมองค์การ เช่น ป้ายจารึกข้อความ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” พระบรมสาทิสลักษณ์และพระบรมฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระราชบิดา เป็นต้น	1	1	1	1	-
5.	การมอบรางวัลแก่ผู้ทำประโยชน์เพื่อเพื่อนมนุษย์ในโอกาสต่างๆเป็นการสร้างคุณค่าและกระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	1	1	1	1	-

ข้อที่	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
6.	ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร มหาวิทยาลัยเป็นแบบอย่างที่ดี ในการปฏิบัติตนตาม วัฒนธรรมองค์การของ มหาวิทยาลัย	1	1	1	1	-
7.	เพื่อนนักศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี ในการปฏิบัติตนตาม วัฒนธรรมองค์การของ มหาวิทยาลัย	1	1	1	1	-
8.	หน่วยงานต่างๆ ในมหาวิทยาลัย นำวัฒนธรรมองค์การ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็นแนว ปฏิบัติในการดำเนินงาน	1	1	1	1	-
9.	หน่วยงานด้านพัฒนานักศึกษา ได้นำวัฒนธรรมองค์การ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็นเป้าหมาย ในการพัฒนานักศึกษา	1	1	1	1	-
10.	องค์กรกิจกรรมนักศึกษาได้นำ วัฒนธรรมองค์การ “ประโยชน์ ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการจัด กิจกรรมนักศึกษา	1	1	1	1	-

ข้อที่	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
2. การสนับสนุนทางสังคม						
11.	มหาวิทยาลัยมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนานักศึกษาให้มีจิตสาธารณะ	1	1	1	1	-
12.	การกำหนดให้จิตสาธารณะเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นการสนับสนุนการพัฒนาจิตสาธารณะ	1	1	1	1	-
13.	การจัดตั้งหน่วยงานด้านส่งเสริมจิตสาธารณะ เช่น ศูนย์ส่งเสริมอาสาสมัครมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นการสนับสนุนการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา	1	1	1	1	-
14.	มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้องค์กรกิจกรรมนักศึกษามีกระบวนการบริหารจัดการกิจกรรมด้านจิตสาธารณะที่มีคุณภาพ	1	1	1	1	-
15.	มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะที่เพียงพอ	1	1	1	1	-

ข้อที่	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
16.	มหาวิทยาลัยมีบุคลากรที่มีความชำนาญในกิจกรรมด้านต่างๆคอยให้คำปรึกษาและดูแลการจัดกิจกรรมด้านจิตสาธารณะอย่างใกล้ชิด	1	1	1	1	-
17.	มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษา ด้านจิตสาธารณะที่เพียงพอ	1	1	1	1	-
18.	มหาวิทยาลัยมีความพร้อมที่จะสนับสนุนกิจกรรมด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา	1	1	1	1	-
19.	มหาวิทยาลัยให้อิสระแก่นักศึกษาในการคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์ กิจกรรมด้านจิตสาธารณะ	1	1	1	1	-
20.	มหาวิทยาลัยมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักศึกษาที่มีจิตสาธารณะ	1	1	1	1	-

ภาคผนวก 3
ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.862	.851	35

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1. นักศึกษาทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุดในทุกด้าน	144.60	115.583	-.018	.866
2. นักศึกษาปฏิบัติตามกฎหมาย ตามระเบียบและวินัยนักศึกษาของมหาวิทยาลัย	144.48	113.093	.148	.863
3. นักศึกษามีความรับผิดชอบในสิ่งที่ทำ กล่าวคือยอมรับผิดและรับการลงโทษ	144.20	113.167	.219	.861
4. นักศึกษารู้จักสำนึกผิดและแก้ไขในสิ่งผิด	144.36	114.073	.107	.864
5. นักศึกษาไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น	144.04	114.957	.065	.864
6. นักศึกษามีความตระหนักรู้ว่าตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม	144.12	116.027	-.049	.865
7. นักศึกษานำปัญหาของสังคมที่ได้รับรู้มาคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการมีส่วนร่วมแก้ไข	144.76	114.857	.040	.865

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
8. นักศึกษาลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆของสังคม	144.56	114.423	.076	.864
9. นักศึกษาชักชวนให้บุคคลอื่นทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหายของสังคม	144.60	107.333	.495	.856
10. นักศึกษาคัดเตือนหรือห้ามปรามเมื่อพบเห็นบุคคลอื่นมีพฤติกรรมที่สร้างปัญหาให้สังคม	144.80	107.917	.329	.860
11. นักศึกษาลดความเห็นแก่ตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมได้	144.44	110.507	.361	.859
12. นักศึกษาสละความสุขของตนเองและพวกพ้องเพื่อความสงบสุขของสังคม	144.52	108.510	.401	.858
13. นักศึกษายินดีสละความรู้ความสามารถ และแรงกายเพื่อเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับส่วนรวม	144.28	115.043	.041	.864
14. นักศึกษาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	144.24	111.690	.302	.860

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
15. นักศึกษาคำนี้ถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัวเสมอ	144.48	109.677	.494	.857
16. วัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ว่า "ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง" เป็นวัฒนธรรมที่ดี	144.20	114.250	.095	.864
17. วัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ว่า "ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง" เอื้อให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ	144.28	110.627	.388	.858
18. มหาวิทยาลัยได้มีการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมองค์การ "ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง" ให้นักศึกษารับทราบอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง	144.40	108.417	.424	.857

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
19. มหาวิทยาลัยมีการสร้างบรรยากาศทางกายภาพเพื่อนำให้นักศึกษาตระหนักถึงวัฒนธรรมองค์การ เช่นป้ายจารึกข้อความ "ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง" พระบรมสาทิสลักษณ์และพระบรมฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระราชบิดา เป็นต้น	144.64	105.407	.463	.856
20. การมอบรางวัลแก่ผู้ทำประโยชน์เพื่อเพื่อนมนุษย์ในโอกาสต่างๆเป็นการสร้างคุณค่าและกระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	144.48	104.510	.603	.852
21. ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร มหาวิทยาลัยเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัย	144.76	106.190	.451	.856
22. เพื่อนนักศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัย	144.96	112.540	.168	.863

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
23. หน่วยงานต่างๆในมหาวิทยาลัยนำวัฒนธรรมองค์กร “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน	144.64	113.490	.107	.865
24. หน่วยงานด้านพัฒนา นักศึกษาได้นำวัฒนธรรมองค์กร “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็นเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา	144.72	106.377	.613	.853
25. องค์กรกิจกรรมนักศึกษาได้นำวัฒนธรรมองค์กร “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักศึกษา	144.28	107.960	.612	.854
26. มหาวิทยาลัยมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนานักศึกษาให้มีจิตสาธารณะ	144.68	105.810	.630	.852

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
27. การกำหนดให้จิต สาธารณะเป็นหนึ่งในอັด ลักษณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นการสนับสนุนการพัฒนา จิตสาธารณะ	144.52	103.427	.678	.850
28. การจัดตั้งหน่วยงานด้าน ส่งเสริมจิตสาธารณะ เช่น ศูนย์ส่งเสริมอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นการสนับสนุนการพัฒนา จิตสาธารณะของนักศึกษา	144.68	106.310	.548	.854
29. มหาวิทยาลัยมีการ สนับสนุนให้องค์กร กิจกรรมนักศึกษามี กระบวนการบริหารจัดการ กิจกรรมด้านจิตสาธารณะที่ มีคุณภาพ	144.52	108.343	.492	.856
30. มหาวิทยาลัยมีการ สนับสนุนงบประมาณในการ ดำเนินการจัดโครงการและ กิจกรรมนักศึกษาด้านจิต สาธารณะที่เพียงพอ	144.84	104.640	.535	.854

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
31. มหาวิทยาลัยมีบุคลากรที่มีความชำนาญในกิจกรรมด้านต่างๆคอยให้คำปรึกษาและดูแลการจัดกิจกรรมด้านจิตสาธารณะอย่างใกล้ชิด	144.64	108.407	.437	.857
32. มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดโครงการและกิจกรรมนักศึกษาด้านจิตสาธารณะที่เพียงพอ	144.84	107.807	.388	.858
33. มหาวิทยาลัยมีความพร้อมที่จะสนับสนุนกิจกรรมด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา	144.68	108.893	.383	.858
34. มหาวิทยาลัยให้อิสระแก่นักศึกษาในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมด้านจิตสาธารณะ	144.92	103.077	.665	.850
35. มหาวิทยาลัยมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักศึกษาที่มีจิตสาธารณะ	145.04	105.207	.483	.855